

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Disputatio V. De obligationibus, & votis statui religioso annexis, illorumque
relaxatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

translati in aliam Religionem, vt sit Prælati, qui finito officio federe debet post Prælatum in memoriam pristinæ dignitatis, nisi alij essent Prælati antiquiores. Sic Nauarr. Man. Rodr. & Sanch. *suprà*.

DISPUTATIO V.

De obligationibus, & votis statui Religioso annexis, illorumque relaxatione.

N VLLA ferè est Religio quæ ultra tria vota substantialia castitatis, paupertatis, & obedientiæ alia vota non emittat, quæque aliis obligationibus suos Religiosos non astringat. Ea omnia figuratim percurrere nostrum non est: cuiuslibet namque Religiosi sua vota, & obligationes examinanda relinquimus; quia eorum obligatio multum ex usu, & consuetudine pendet. Nobis sufficiat singularia vota, & obligationes sanctissimæ Societatis Ias v expendere, vt illis satisfaciendes finem propositum consequamur.

PUNCTUM I.

Expenditur obligatio tribus substantialibus votis annexa ingrediendi Societatem.

SUMMARIUM.

1. Obligationem votis substantialibus annexam contrahunt scholares, & coadiutores non formati, cum promittunt se Societatem ingredi, vt in ea perpetuò vitam degant.
2. Materia huius voti est professionem, vel vota coadiutorum formatorum emittere, prout Societati placuerit.
3. Hac materia digna voto est, quia gradus professorum, & coadiutorum formatorum perfectior est quam gradus scholaris, & coadiutoris non formati.
4. Quoties superior designat tibi gradum absolutè, & efficaciter voluntate, teneris acceptare ex vi quarti voti.
5. An peccet contra votum, si superior nuset, vel suspendat absolutam te obligantem voluntatem ob repugnantiam, quam habes in suscipiendo gradum coadiutoris formati, vel alia de causa.
6. Proponitur negatiua sententia. Verior est affirmatiua, & satisficit rationibus contrariis.
7. An recepto gradu coadiutoris formati obligari possit ex supradicto voto ad recipiendum gradum professi, vel de contra? De vltimo certum est te non posse obligari. Quoad primum probabiliter affirmat Suarez. Sed probabilius est negatiua sententia.

Primam obligationem votis substantialibus annexam contrahunt scholares, & coadiutores non formati emittentes in Societate vota simplicia: ij enim simul promittunt se Societatem ingrederes, vt vitam in ea perpetuò degant promissionem hanc intelligendo iuxta ipsius Societatis constitutiones. Hec igitur promissio votum est, quia fit diuinæ maiestati, vt constat ex formula, qua emittitur, quæ sic se habet: Ergo, N. voueo coram sacratissima Virgine Maria, & curia celesti vniuersa, Diuinæ maiestati tuæ castitatem, paupertatem, & obedientiam perpetuam in Societate Ias v, & promitto eandem Societatem me ingrederem, vt vitam in ea perpetuò degam omnia intelligendo iuxta ipsius Societatis constitutiones. In omni enim promissione prudenti, & cordata exprimenda est persona, cui fit promissio: cum ergo in hac promissione nulla alia exprimitur præter diuinam maiestatem, ipsi fit ea promissio. Ergo est votum; quia votum est promissio Deo facta de meliori bono. Præterea ex illa dictione & quæ est copulatiua, & habet vim coniungendi præcedentia cum subsequenibus, manifestè sit eidem fieri promissionem ingrediendi Societatem, cui fit votum castitatis, paupertatis, & obedientiæ: at illa vota sunt diuinæ maiestati. Ergo etiam promissio ingrediendi Societatem diuinæ maiestati fit. Ergo est votum. Et ita declarat Congregat. V. Generalis decret. 3. & can. 2. Neque obstat, illam obligationem sub nomine promissionis, & non sub nomine voti exprimi; quia id factum est, vt intelligeretur esse obligationem distinctam à tribus votis præcedentibus, neque ad constituendum statum Religiosorum scholasticum formaliter pertinere, sed solum esse ei annexam, & accessoriam.

2. Materia huius voti est professionem, vel vota coadiuto-

rum formatorum emittere, prout Societati placuerit, vt dicitur, cap. 7. exam. §. 1. & §. punct. constitut. cap. 4. litt. E, & declarat Congregatio V. general. decreto 3. can. 2. ibi. Quo (scilicet voto) qui se obligat ad acceptandum gradum professorum, vel coadiutorum formatorum, prout Præposito ad maius Dei obsequium fore videbitur. Non se obligat ad procurandum aliquem ex his gradibus; quia ea procuratio nec decebat Religiosi humilitatem, & obedientiam, nec Religiosis pacem. Ad quæ remouenda conueniētis est, vt quilibet sui immemor curam in hac parte superioribus relinquat procurans in eo gradu in quo constitutus est se perfectum exhibere. Sed ex vi illius voti solum se obligat ad acceptandum dictum gradum, si ita Proposito Generali visum fuerit, vt expresse dicitur §. part. constitut. cap. 4. §. 5. ibi postquam aliquis in corpus Societatis coaptatus fuerit in aliquo gradu ad aliud progredi curare non debet, sed in suo persici, & obsequio Dei, & gloriæ sese impendere, ac superiori, qui scilicet Christi Domini nostri vices gerit curam aliorum omnium relinquere. Verum est hoc ita sit, nemo impeditur superiori proponere debita cum humilitate, & submissione, quæ in animo versantur, quæque occurrunt pro gradu suscipiendo: vt habetur dicto loco in declarat. litt. F. maxime cum sibi per suasum habet, vel ob inuidentiam, vel obliuionem, vel ob finistram informationem gradum superiorem non concedi, paratus tamen esse debet, vt id melius existimet, quod superiori loco melius videbitur.

3. His ergo positis probatur manifestè hanc materiam voto dignam esse: quia gradus professorum, & coadiutorum formatorum perfectior est, quam gradus scholaris, & coadiutoris non formati; quippe in professo, & coadiutore formato est obligatio ad plura, & paupertas strictior: ergo est materia digna voto. Ex alia parte erat maxime vile, & ferè necessarium instituto Societatis, eiusque regimini; vt hæc materia sub votum caderet, nam cum in Societate ex approbatione Pontificia sint hi gradus diuersi, scholaris, coadiutoris non formati, & professi; gradusque scholaris, & coadiutoris non formati via sit, & dispositio ad gradum coadiutoris formati, vel professi, in quibus præcipua pars Societatis consistit, expediebat posse Societatem obligare scholares, & coadiutores non formatos, vt in gradum coadiutorum formatorum, vel professorum ingrederentur. Quod virtute obedientiæ præstare non poterant, nisi in principio eis esset propositum, & ab ipsis acceptatum: hoc voto emisso & suauis & efficacius obligatio inducitur, & maiori cum fructu executioni mandatur.

4. Superest verò explicandum, qualiter Præpositus Generalis velle debeat te in gradum coadiutorum formatorum, vel professorum admittere, vt ex voto tenentis eius voluntati acquiescere: Optimè hoc explicuit *septima congregatio decreto 27. aliis 32.* Cum enim in questionem verteretur quid censendum de his esset, qui in cuiuscunque impositi à superioribus gradus susceptione difficiles se præbent, variisque excusationibus eorum voluntatem eludentes in annos sæpe plurimos, atque totam etiam vitam rem protrahunt, censuit congregatio omnes vt quarti voti in congregatione, censuit teneri superiori certum gradum imponenti obedire, ita tamen vt rationes Provinciales, ac N. P. consuetio Societatis more proponere possint, quas scripto censuit proponendas. Verum superiori illis examinatis in sententia perseveranti, & certum gradum absolutè statuenti (licet non addat obedientiæ præceptum) teneri vnumquemque obedire, imperatumque gradum suscipere, vt si non fuerit obsequutus, censendus sit in malo statu esse, atque à Sacramentorum usu, & administratione excludendus. Sed neque consilium putauit P. N. cum talibus dispensare, vt toto vitæ tempore sine certi gradus susceptione perseverent, ne horum exemplo, alij cum graui Societatis damno paria imitentur, & audeant. Sed neque ad secundum examen admittendos, nisi rariis, & cum dubium aliquod de aptitudine intercessit. Quam rem vniuersa congregatio censuit P. N. commendandam. Hæc supradicto decreto, ex quibus manifestum est tunc esse obligationem acceptandi gradum à superiore designatum, quando absolutè, & efficaciter voluntate tibi acceptandum proponitur; quia eo ipso impletur conditio; sub qua votum factum est. Notanter dixi quando offeratur, vt contingit, cum gradus offeratur, vt gratia, & beneficium Religionis, quod subditis præstat, transgressor voti non eius, gradum non admittens: quia non tibi absolutè offeratur, sed sub imbibna conditione, si gratus tibi fuerit. Ex ipsa ergo obligationis sententia, & ex circumstantiis facile colligetur, quod ex his modis gradus offeratur. Credo tamen absolute offerri, quoties superior causa repulsæ examinata in obligatione persistit: indicat namque ea perseverantia absolute, & desinat velle te eum gradum accipere non tam ob gratiam tibi præstandam, quam ob Religionis bonum, & rectum illius regimen.

5. Sed quid si ob difficultatem, & repugnantiam, quam habes in suscipiendo gradu coadiutoris formati, & ob timorem,

quem Praepositus Generalis concepit te esse turbandum, & forte periculo Religionis deserenda exponendum, eo quod gradus professorum denegetur, absolutam voluntatem te obligandi nautet, vel suspendas, peccabis contra hoc votum? Alieni videbitur te non peccatum, quia votum est tantum de suscipiendo gradu Praeposito Generali id absolute statuenti. At in supradicto casu supponimus Praepositum Generalem non absolute statueret, sed potius absolutum statutum suspendere, vel mutare. Ergo non peccas contra votum. Id ipsum confirmatur ex illo *decreto* 27. alias 32. *Congreg.* 7. Vbi declarans congregatio, quando vi partii voti tenentis gradum accipere dixit te teneri Praeposito Generali examinatis excusationis rationibus in sententia persistenti, & certum gradum absolute statuenti obedire. Ergo a contrario quando examinatis rationibus a sententia desistit, & certum gradum absolute non statuit, obligatus non eris. Nihilominus verius censo te in supradicto casu votum indirecte violaturum; eo quod iniuriam, & iniuriam, oblige superiorem a voluntate absoluta concedendi transitum cessare. Qui enim vouet opus perfectum sub conditione pendente ex alterius voluntate, obligatus est ad minus illam voluntatem non impedire; quia id esset nolle votum exequi. At tu vouisti Deo accipere gradum, quem superior voluerit absolute tibi concedere. Ergo tenentis voluntatem superioris non impedire. At iniuriam impedis te difficilem susceptioni exhibendo, & turbationis, aliorumque inconuenientium signa ostendendo, ob qua vitanda superior prudentissime cessat a voluntate absoluta tibi gradum concedendi: ergo peccas contra votum. Tenentis ergo repugnantiam vincere, & timorem superioris iustum tuar turbationis, & maioris periculi remouere: Sic colligitur, ex Suarez *com. 4. de Relig. tract. 10. lib. 4. in fine cap. 17. nume...*

6. Ad do non solum contra votum, sed etiam contra iustitiam videris peccare siquidem maiori impedis, ne tibi superior praecipiat, quod iure praecipere potest. Neque rationes in contrarium obstant. Nam prima solum probat illam voti violationem directam non esse; bene tamen esse indirectam. Secunda conuincit, te voto obligatum non esse desistente superiore liberet, & non moraliter coacto; secus quando coactus tua indispotione desistit.

7. Tandem inquires, an receptos gradu coadiutoris formati obligari possis ex supradicto voto ad recipiendum gradum professi, vel e contra? Et quidem recepto gradu professorum te non posse obligari ad recipiendum gradum coadiutoris formati tanquam omnino certum tradit optime Suar. *t. 4. de relig. tract. 10. lib. 4. cap. 17. num. 11.* quia professorum gradus est superior gradu coadiutorum; quippe continet vota solemnia, & ad plura obligat. At nemo ex voto obligari potest ab statu superiori, & perfectiori ad inferiorem, & minus perfectum descendere. Neque ille esset in Societatem ingressus, sed aliquo modo egressus, & retrocessio. Ergo nullatenus obligari potes. Verum recepto gradu coadiutoris formati te obligari posse ex dicto voto ad recipiendum professionem trium, vel quatuor votorum affirmat Suar. *dicto cap. 17. num. 11. si tibi videri probabile.* Mouetur; quia ex gradu coadiutoris formati transire potes ad professionem, vtpote ad gradum perfectiorem; nam licet hic transitus non concedatur; concedi tamen aliquando potest, & debet, vt innotat *exam. gen. cap. 6 §. 5. & 6. §. 6.* Si promittens ingredi Societatem, videris promississe ingredi in perfectiorem gradum si superiori placitum fuerit. Ergo stante superioris beneplacito obligatus eris ingredi. Et confirmatur, quia antequam coadiutoris gradum cooperatus esses, nemo dubitat te obligari posse gradum professi admittere; at ob gradum coadiutoris receptum non impeditur transitus ad professionis gradum, neque superior ius amittit illum exigendi; quippe censuris promississe Societatis ingressum, quoties ingressus dari potest. Verum etsi hae sententia sit satis probabilis, probabiliorum iudicio, te obligari non posse; eo quod obligationi ingrediendi Societatem assumpto quolibet ex illis gradibus, videaris satisfecisse; nam vt constat ex constitutionibus, & congregatione declaratione, votum ingrediendi Societatem est votum acceptandi gradum coadiutoris formati, vel professi, prout Societas voluerit. Ergo recepto gradu coadiutoris formati satisfecisti voto. Non enim utrumque gradum acceptare promissisti, sed vnum, vel alterum, vt denotat illa dictio *vel* quae est disiunctiua, alias non ea dictio *vel* sed *et* apponenda esset. Deinde a formula votorum coadiutoris formati exclusiua est illa promissio ingrediendi Societatem. Ergo indicatur plene per illum ingressum promissioni satisfactum esse. Alias si recepto illo gradu Sanctissimus Ignatius censeret obligationem promissionis ingrediendi Societatem durare, non deberat a formula coadiutoris formati eam professionem excludere, sed potius eam constituere, vt sic ingredienti memores essent ad vltiorem gradum obligati posse. Hinc inferitur, a fortiori recepto gradu professorum trium votorum obligari non posse ex vi dictae promissionis ad recipiendum professionem quatuor votorum. Quippe faciens professionem trium votorum, & constitutus

in gradu coadiutoris formati censetur esse in termino; etque de causa omnes probationes supradictos gradus praecedunt. Verum hae quae sitio potius est speculativa, & practica. Ratio enim, vel nunquam coningeret Societati necessarium esse velle obligare coadiutorum formatum, vt professionem faciat, & professum trium votorum, vt professionem quatuor praestet; quia absque dictae professionis confessione obligare poterit subditos aequae feret ac si essent professi ad ministeria peragenda. Tum praecipue quia gradus professorum honorabilior est, ac proinde sola superioris infuinatione, & simplici concessione acceptabitur.

PUNCTVM II.

Expenditur secunda obligatio annexa professi, & coadiutoribus spiritualibus de speciali cura in puerorum eruditione.

SVMMA R I V M.

1. Explicatur obiectio aduersus specialem obligationem erudienti pueros. Et fit ei satis.
2. In huius ministerij obseruationem quilibet professus tenetur incumbere intra annum, quadraginta diebus continuus, vel interpellatus.

1. Professus, & coadiutores spiritualibus formati cum sua vota emittunt; exprimunt se vouere obedientiam specialiter circa puerorum eruditionem, ibi: Promitto, &c. paupertatem, castitatem, obedientiam, & secundum eam pecuniam curam circa eruditionem iuxta formam, & modum in litteris Apostolicis Societatis lesu, eiusque constitutionibus contentum. Materia huius obligationis est puerorum (sub quibus rudes homines comprehenduntur) eruditio tum in his, quae ad fidem pertinent: eos in doctrina Christiana, & mysteriis diuinis instruendo, tum in his quae pertinent ad mores, incitando ad praecceptorum obseruationem, & ad pietatis, & Religionis officia. Hanc igitur vouent professi, & spiritualibus formati coadiutores, si a superioribus per virtutem obedientiae illis mandata sit, vt constat ex illis verbis, & secundum eam (scilicet obedientiam) peculiarem curam circa puerorum eruditionem. Quocirca seclulo obedientiae praeccepto, nulla est ex hac promissione professi, spiritualibus formati coadiutoribus huius eruditionis puerorum obligatio.

2. Quod si dicas, si ex hac promissione nulla specialis obligatio erudienti pueros nascitur, quae non sit circa eruditionem homines proeclioris aetatis, illisque Sacramenta ministranda, aliaque Societatis ministeria exercenda, cum hae omnia si per virtutem obedientiae imperentur, reneantur professi, & coadiutores spiritualibus formati excepti, cur specialiter eruditio puerorum in voto obedientiae expressa fuit? aut cur potius in voto obedientiae professorum, & coadiutorum spiritualium foimatum, & non in voto obedientiae scholarum approbatorum huius eruditionis mentio facta est? Respondet Paul. III. in Bulla prima Societatis concessa, quae incipit, *Regimini militantis Ecclesiae*, eam puerorum eruditionem specialiter in ea formula commendat; quia est fundamentum, sine quo aedificatio vitae Christianae consistere non potest, & quia adest periculum, ne vt quisque erit doctor, & in Praeuiam hanc tanquam primo aspectu minus specialem forsitam detrectare conetur, cum tamen te vera nulla sit fructuosior vel proxima ad aedificationem, vel nostris ad charitatis, & humilitatis, simul officia exercenda. Notanter dicit Pontifex fructuosior. Nam esto aliae occupationes excellentiores, & perfectiores ad sint, regulariter loquendo nulla est haec occupatio fructuosior; quia ex ea non solum pueri, & rudes homines, sed etiam docti instruantur, & ad praerentiam mouentur, efficacius forte quam grauiori, & doctiori praedicatione. Deinde, quia haec occupatio in mandatorum oculis est humilis, & abiecta, ea de causa fructuosior est ad aedificationem in proximis excitandam, & ad charitatem, & humilitatem in nostris promouendam. Quae omnia confirmat B. Ignat. *5. part. consilium. cap. 3. list. B.* his verbis: Promissio docendorum puerorum, aut rudium hominum iuxta litteras Apostolicas, & constitutiones non inducit aliam obligationem, quam reliqua spiritualia exercitia, quae ad auxilium proximorum adhibentur, cuiusmodi sunt confessiones, praedicationes, &c. in quibus quisque se debet occupare iuxta rationem obedientiae suorum superiorum. Quod autem de pueris docendis in voto sit mentio, ea de causa fit, vt sancta haec exercitatio peculiari modo sit commendata, & vt deuotus curetur propter singulare obsequium, quod Deo per eam in animarum auxilio exhibetur; & quia facilius obliuioni traditur, & in desuetudinem abire, quam alia magis speciosa, cuiusmodi est praedicationis, &c. Ratio autem, quare specialiter in voto

obedientia Professorum, & coadiutorum spiritualium eruditio puerorum expressa fuit, & non in voto obedientia emisso ab scholaribus approbata, ea est; quia ad hoc munus obendum professi, & coadiutores formati praesumuntur apti, secus scholares. Nam ad erudiendos pueros, & rudes doctes, vtiliter, & fructuose conuenit docentes plusquam mediocriter esse instructos, sicuti sunt qui in Societate professionem, vel gradum coadiutorum spiritualium formatum obtinent: at non sic scholares, qui litteris addiscendis incumbunt.

3. In huius igitur ministerij promotionem, & supradictorum obseruationem cauetur, vt quilibet professus quadraginta diebus huic eruditioni incumbat. Sic habetur Congreg. prima generali, decreto 134. & expressus in Congreg. 2. decreto 48. vbi sic dicitur, Quis professus quatuor, vel trium votorum, quibus etiam coadiutor spiritualis formatus post edictam professionem, vel vota simplicia intra annum per quadraginta dies continuos, vel interpellatos doctrinam Christianam pueros, atque rudes personas docere teneatur. Teneatur inquam sub voto, si eius sub virtute obedientiae praecipuum sit aliis solum ex regula, & instituto ad peccatum non obligante. Praeterea ipsamet Congregatio P. N. Generali commendat curam, vt nostri frequentius, quemadmodum ipsi in domino expedire visum fuerit, in hoc tam pro opere exerceantur. Deinde Rectoribus, cum primum Rectoris officium suscipiunt inungit S. Ignat. 4. p. constitut. cap. 10. §. 10. vt per quadraginta dies doctrinam Christianam legant, aut doceant, legant inquam, aut doceant per se. Si tamen conuenire non videbitur ad adificationem, vel ob aliam causam sufficientem, vt rector ipse legat, re eum Provinciali communicata, si eiusdem ille sententiae fuerit, per alium illud munus obire poterit. Quam constitutionem Congregatio 2. decreto 54. explicans, inquit: Rectores cum teneatur ex constitutione, declaratione 10. capit. puncti. doctrinam Christianam legere; vel docere per quadraginta dies per se, vel per alium, expostum est, id debere praestari intra annum postquam officium Rectoris inierint continenter quadraginta diebus, vel interpolatim primo quidem quemadmodum solent doceri pueri, deinde etiam per conciones, si ita superior censuerit. Praeter illum annum eodem quidem nomine non tenebitur Rector, sed alio poterit communi, vt in superiori quodam decreto definitum est de professis, & coadiutoribus formatis.

PUNCTVM III.

Quae sit obligatio, quam contrahunt professi Societatis ex speciali voto obedientiae Summo Pontifici.

SVMMARIVM.

1. Hoc votum obediendi Summo Pontifici solemne est, & speciale Societatis.
2. Apponitur aliquorum calumnia circa praedictum votum, quae frivola sunt est.
3. Explicatur huius voti materia, & eius necessitas.
4. Explicatur voti utilitas.
5. Explicatur qualiter hoc votum possit esse solemne.
6. Quoties Summus Pontifex, vel Praepositus Generalis eius nomine praecipit missiones in nomine Iesu Christi, seu virtute obedientiae, tenetur professus sub gravi culpa obedire.

1. Sciendum est, in Societate Iesv professos, qui vocantur quatuor votorum vltra tria vota solemnia castitatis, paupertatis, & obedientiae emittere aliud quartum etiam solemne obediendi Summo Pontifici in missionibus peragendis ad animarum salutem. Quod votum ea forma emittitur, vt constat ex constit. 5. p. cap. 3. §. 3. Insuper promitto specialem obedientiam Summo Pontifici circa missiones, pro vt in litteris Apostolicis, constitutionibus continetur. In litteris autem Apostolicis Pauli III. primo confirmantis Societatis institutum habetur hoc votum fieri ad maiorem nostrae Societatis humilitatem, ac perfectam vniuersiusque mortificationem & voluntatem nostram abnegationem, eoque singulos nostros specialiter attingit, vt quidquid modernus, & alij Romani Pontifices pro tempore existentes iusserint ad profectum animarum, & fidei propagationem pertinens, & ad quascunque Provincias nos mittere voluerit, sine vlla tergiversatione, aut excusatione illico quantum in nobis fuerit, exequi teneamur, siue miserit nos ad Turcas, siue ad quoscunque alios infideles etiam in partibus, quas Indias vocant existentes, siue ad quoscunque haereticos, seu schismaticos, seu etiam ad quosvis fideles. Id ipsum eisdem verbis continetur in Bulla Iulij III. nostrum institutum confirmante. Et in Bulla Gregor. XIII. incipiente quando fructuosus dicitur, Qui vero quatuor votorum professi fu-

turi sunt, ij tribus solemnibus substantialibus votis, quarum similiter solemne addunt speciale Summo Pontifici obedientiae circa missiones praestanda ob certiorum Spiritus sancti in missionibus ipsis directionem, ac maiorem ipsorum mitendorum sedi Apostolice obedientiam, maioremque deuotionem, humilitatem, mortificationem, ac voluntariam abnegationem. Eadem se habentur in constitutionibus Societatis Iesv: nam in exam. gener. cap. 1. §. 5. dicitur. Professa Societas praeter tria vota votum facit expressum Summo Pontifici vt Vicario qui nunc est, vel pro tempore fuerit Christi Domini nostri, nimirum ad proficiscendum sine excusatione non petito viatico quocunque gentium eius sanctitas iusserit inter fideles, vel infideles ad res quae ad diuinum cultum, & Religionis Christianae bonum spectat, & 6. c. 2. §. 2. Quando Summus Pontifex, vel superior huiusmodi professos, vel coadiutores ad laborandum in vineam Domini mittere, nullum viaticum petere possunt, sed se liberaliter repraesentent, vt mittantur, pro vt illis ad maiorem Dei gloriam fore videbitur. Et in declarat. lit. 1. subditur, id est pedites, vel equites cum pecuniis, vel sine illis, & 7. p. constit. c. 1. §. 2. latius haec omnia explicantur. Ex quibus constat hoc votum obediendi Summo Pontifici circa missiones esse speciale Societati solemne, & distinctum ab aliis tribus substantialibus.

2. Non desunt Doctores potius prauo affectu, & iudicio proprio nixi, quam ratione, qui hoc votum calumniaunt. Tum quia superfluum. Tum quia inutile. Esse superfluum probant, quia omnes Christi fideles obligati sunt obedire Summo Pontifici, si eis aliquo proficisci iusserit ad animarum salutem. Et specialiter Religiosi hac obligatione tenentur, quia Pontifici tanquam supremo Religionis Praelato obedientiam promiserunt. Deinde est alij Religiosi obedientiam Summo Pontifici non ita strictam promiserint: at scholares approbati Societatis, & maxime formati coadiutores eam promittunt: voto enim obedientiae obligantur sic in qualibet mundi partes, quo Superior designauerit, vt constat, ex 3. p. constitut. cap. 2. littera G, & 6. p. constitution. cap. 3. §. 5. & ex Bulla Gregor. XIII. incipiente Ascendens. Ergo saltem comparatione aliorum Religiosorum Societatis hoc votum superfluum est: cum non superaddat obligationem aliquam distinctam a voto generali obedientiae. Quodque videtur expressisse Bulla Pontificiae Pauli III. & Iulij III. dicentes hoc votum fieri ad maiorem nostrorum humilitatem, & deuotionem, perfectamque mortificationem, & voluntariam abnegationem. Ergo non ad inducendam nouam, & distinctam obligationem. Esse autem inutile hoc votum sic probant, quia Pontifex grauioribus Ecclesiae negotijs occupatus noscere non potest qui hoc votum emiserint, quique ei sint specialiter subiecti, vt eos occupare possit vtilisque fore hoc votum Praeposito Generali emitti: vt potest qui maiorem suorum Religiosorum notitiam habet, & illorum regimini immediatus incumbit. Quod vero hoc votum solemne esse non possit inde probatur, quia non apparet, in quo eius solemnitas consistit, cum nullum speciale effectum, & obligationem contineat, quem non contineret idipsum votum simplex obedientiae. Ergo hoc votum neque est solemne, nec necessarium, neque vtile. Sed haec frivola sunt, vt labefactare possint doctrinam a S. Ignatio traditam, & a viuis doctissimis probatam; & a Summis Pontificibus definitam. Vt igitur veritas innotescat explicanda est materia huius voti, & inde constabit non esse superfluum, neque inutile, sed necessarium, vtile, & solemne.

3. Materia igitur huius voti, vt constat ex Bullis Apostolicis, & constitutionibus allegatis est obedire Summo Pontifici in missionibus peragendis, v. g. ite sine equites, vel pedites in quascunque mundi partes iusserit. Ibiq; commorari; ministeria spiritualia secundum Societatis morem in animarum salutem exercere arbitrio Pontificis: quia haec omnia sub missione continentur. Quae debent praestari nulla tergiversatione, vel excusatione apposta; subintelligitur quae frivola sit, & inanis; secus de excusatione iusta, & legitima: hanc enim proponere superiori & constitutionibus Societatis, & menti Pontificis conforme est, vt bene notauit Suar. t. 4. de Relig. tract. 10. lib. 7. c. 4. n. 11. Sanch. 6. sum. c. 18. n. 6. Deinde praestari debent nullo petito viatico, expectatoque subsidio, tum pro peragendo itinere, tum pro ibi residendo: solum enim permissum est 7. p. constit. c. 1. §. 3. lit. E. in declarat. repraesentare Pontifici, quae sit ipsius mens de modo itineris faciendi, & ibidem quo mittitur manendi, nam ex electo molyns propter Christi amorem emendicatis, an alio modo viuendo. Sed ad haec praestanda nec reliqui Christi fideles, ceteri Religiosi tum aliorum ordinum, tum Societatis obligati possunt. Ergo hoc votum necessarium omnino fuit. Minorem probat: quia reliqui Christi fideles obligati non possunt a Pontifice, vt in remotissimas partes proficiscantur, ibique commorentur, nisi communi Ecclesiae bono maxime expediret, neque tunc obligatur ex voto, sed ex subiectione quam debent Pontifici, tanquam vniuersalis Ecclesiae capiti, & Christi vicario.

vicario. Ceteri autem Religiosi etiam votum obedientiae Summo Pontifici praesentant tanquam summo Religionis Praelato ex vi illius amplius obligati non possunt quam iuxta suas regulas, & constitutiones. At extra regulam omnium Religionum est obligate suos Religiosos ire, assistere: & commorari in partibus remotissimis, ubi nulla est Provincia, nec Religionis domus nullo subsidio petito, & maxime si ibi adest periculum vitae. Quocirca etiam Seraphicus Franciscus speciale, & expressum obedientiae votum emisit Pontifici Honorio, & successoribus pro se, & suis alumnis, ita ut ab ipsis cum votum obedientiae emittunt, emissum esse intelligatur, ut dixit Cordub. in *exposit. sua regula c. 1. q. 3. & D. Bonavent. c. 1.* At hoc votum ad nihil amplius obligat, quam generale votum obedientiae in ea Religionem emissum, ut expressit D. Bonaventura, quod certe non obligat ad missiones ita difficiles, & humanis subsidiis destitutas, ad quas professi Societatis obligantur ut bene notant Suarez. *4. de Relig. tract. 10. lib. 6. c. 4. n. 27.* Sanchez *lib. 6. sum. c. 18. n. 5. in fine.* Ribadencia *de instituto Societatis c. 20. circa finem.* Religiosi vero Societatis, qui biennio expleto vota emisissent, & coadiutores spirituales formati, imò & professi trium votorum, esto obligati sint ire, & commorari in qualibet mundi parte. At scholares approbati non obligantur ire pedes nec villo petito viatico, nec cum periculo vitae: quia in constitutionibus, bullisque Pontificiis haec obligatio non continetur, ut expressè dixit Sanchez. *lib. 6. sum. cap. 18. n. 5.* Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 6. cap. 4. num. 32.* Coadiutores vero spirituales formati, & professi trium votorum esto obligentur ire non petito viatico, at non obligentur ex voto viaticum non petere, sed solum ex constitutione ad culpam non obligante. Nam etiam *6. constit. cap. 2. p. 13.* quod de professis, ac coadiutoribus formatis dicatur, quod nullum viaticum petere possint, sed se liberaliter repraesentent, ut mittantur scilicet pedes, vel equites cum pecunia, vel sine illa: non inde inferetur obligari ex voto ad non petendum viaticum, sed ad summum obligari posse, quia vovent obedientiam iuxta Societatis constitutiones: at professi quatuor votorum ex voto illo speciali obligantur: cum illis à Pontifice iustum fuerit ire, viaticum non petere: quia haec obligatio in dicto voto exprimitur: sic Sanchez. *dicto lib. 6. cap. 18. num. 5.* Deinde professi trium votorum, & coadiutores spirituales formati non videntur esse obligati ad missiones, in quibus periculum vitae adest: quia generale votum obedientiae, quod instat legis Ecclesiasticae de eadem relate obligat non potest cum periculo vitae obligare, sicut nec lex Ecclesiastica. At professores huius voti hoc periculum subire obligati sunt: si quidem obligantur expressè ire ad Turcas, Haereticos, Schismaticos, ubi periculum vitae frequenter adest, Sanchez *dicto cap. 18. n. 5.* Praeterea emittentes hoc obedientiae votum quasi ex officio teneantur parati esse, & dispositi ad quilibet missiones quantumcumque periculosas peragendas; at professi trium votorum, & coadiutores formati non videntur ad eas obligati, nisi ad summum in defectum professorum, ut probat Suarez. *tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 6. cap. 4. num. 33.* Ergo hoc votum obedientiae Pontifici, quod professi emittunt aliquam specialem obligationem inducit, quam non inducit votum generale obedientiae in aliis religionibus, & in Societate. Ergo hoc votum necessarium est.

4. Ex his colluicuntur vtilissimum esse; quod enim necessarium est, à fortiori est vtile, vtilitatem tamen eius satis expressit Iulius III. in dicta bulla confirmat. Primo dixit esse vtile ob deputationem maiorem ad obedientiam sedis Apostolicae; & expediebat enim maxime, ut tota aliqua religio hanc obedientiam Summo Pontifici praesentaret tempore, quo ab eius obedientia toto haeretici, & schismatici recedebant; eiusque auctoritatem recognosceret, cum eam alij pro viribus impugnant. Secundo dixit vtile esse ob maiorem nostrae Societatis humilitatem, quam exerceat se totam obsequio Pontificis tradendo. Tertio ad perfectam vniuersiusque mortificationem, & voluntatum nostrarum abnegationem; cum parati existant ad quilibet mundi partes peragendas, prout Pontifici visum fuerit. Quod vero hoc votum vtilius sit fieri Summo Pontifici, quam religionis praelatis, duplici ratione conuincitur. Prima; quia eo voto specialiter auctoritas Pontificis recognoscitur. Secunda, quia hac via professi securius se periculis exponunt, cum missi sint à Vicario Christi, quem praesumere possunt in illius praecipio impositione certiori Spiritus sancti directione duci, ut dixit Gregor. XIII. in bulla *Ascendente.* Neque obstat Pontificem singulos Societatis professos non recognoscere; sufficit quod certo sciat esse in Societate plures suae obedientiae ita dicatos, ut quocumque eos mittere velit obligati sint ire: ad cuius finem cauetur *7. constit. cap. 1. in fine,* ut Praepositus Generalis, cum novus Christi Vicarius in Apostolica sede fuerit constitutus, per se vel per alium intra annum ab eius creatione, & coronatione teneatur eius sanctitati declarare professionem, ac promissionem expressam obedientiae, qua ipsi Societas pecuniati voto circa missiones ad Dei gloriam se obstrinxit. Adde

plures, & praecipuos ex Societate à Pontifice recognosci posse, tum ex fama, & relatione, tum quia quolibet trecento procuratores singularum provinciarum Romae congregantur. Manet ergo certum, & indubitatum hoc votum necessarium esse, & Ecclesiae, sedique Apostolicae, & Societati vtilissimum.

5. Restat explicare tertium quod obiciebatur, qualiter possit esse solemne? nam sic esse; non potest in dubium recitari, cum expressè definitum sit à Gregor. XIII. in bulla, quae incipit *Ascendente,* ibi tribus illis substantialibus votis solemnitibus quartum similiter solemne addunt speciale Summo Pontifici obedientiae circa missiones praestanda. Solemnitas igitur huius voti in eo consistit, quod medio illo se tradit religiosus in dominium, & potestatem Pontificis in ordine ad missiones peragendas, ita ut in ordine ad hunc finem iam non sit sui iuris, nec religionis, sed Pontificis. Quod adeo verum est, ut si religiosus factus hoc voto vellet de se alter disponere, infirma esset eius dispositio, & peccaret non solum contra religionem, sed etiam contra iustitiam ob ius Pontifici acquisitum. Quae in voto simplici obedientiae non procederet: sic sustinet Suarez. *tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 6. cap. 4. in fine num. 38. & 39.* Praeterea eius solemnitatis consistit in eo, quod à nullo alio praeter Pontificem hoc votum irritari, vel dispensari potest, secus simplex obedientiae votum.

6. Superest dicendum, quando professus teneatur sub graui culpa obedire Summo Pontifici, vel Praeposito Generali nomine ipsius iniungenti missiones. Breuitur respondeo quod in nomine Iesu Christi, seu virtute obedientiae praecipitur. Quovisq; enim suam voluntatem his verbis, vel aequalentibus explicare, non censetur velle praecipium imponere, & grauem obligationem inducere; quia censendus est praecipium imponere modo Societati accommodato. At in Societate *6. p. constit. cap. vlt.* cautum est non esse censendum praecipium, nisi sub supradictis verbis impositio fiat. Ergo quovisq; Pontifex sic suam voluntatem declarat, obligationem grauem non inducit. Atque ita sustinet Suarez. *tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 6. cap. 4. n. 36.*

PUNCTVM IV.

Qualiter obligentur professi trium, & quatuor votorum ad paupertatem non relaxandam.

SVMMARIVM.

- 1 Explicatur votum.
- 2 Finis quo S. Ignatius motus fuit ad statuendum huiusmodi votum, fuit ut Societas in suo primario seruate conservaretur.
- 3 Materia huius voti est nulla ratione agere, aut consentire, ut qua in constitutionibus circa paupertatem ordinata sunt immutentur.
- 4 Proponitur obiectio, & fit ei satisfactio.
- 5 Quam paupertatem voveas non immutatur? Proponitur Sanchez. Sententia. Sed verior est de omni paupertate qua sub votum cadit esse hoc votum intelligendum.
- 6 Respondetur rationi contraria.
- 7 Votum hoc grauem obligationem inducit.
- 8 An aliquando cesset huius voti obligatio? Distinguitur duplex casus, & in primo affirmatur cessare.
- 9 Secundus casus est, an dicti voti obligatio cesset, cum Pontifex proprio motu relaxationem concedat qua relaxatio triplici modo contingere potest.
- 10 Si tertio modo Pontifex relaxationem concedat, cessat voti obligatio.
- 11 Si primo modo relaxationem concedat, Sanchez. negat votum cessare. Sed oppositum verius est.
- 12 Si secundo modo concedat, probabili est acceptationem voto non aduersari.

1. Professus trium, & quatuor votorum in Societate statim post emissam professionem in Ecclesia coram domesticis, & externis ad facillimum accedunt ibique quinque vota simplicia emittunt, quorum meminit Gregor. XIII. in bulla *Ascendente.* Primum illorum, & in hoc puncto explicandum est de non relaxanda Societatis paupertate. Quod sub hac forma emittitur iuxta constitutionem Societ. *6. p. cap. 2. §. 1.* Promitto nunquam me acturum quacumque ratione, vel consensurum, ut quae ordinata sunt circa paupertatem in constitutionibus Societatis immutentur, nisi quando causa iusta rerum exigentium videret paupertatem restringendam magis. Circa quod votum, & obligationem inde consergentem tria explicanda sunt primum, quod sine, & causa motus fuerit S. Ignatius ad statutuendum, ut professi in Societate, & non scholares, & ad coadiutores forma hoc votum emitterent. Secundo quae sit eius materia. Tertium qualis, quando sit eius obligatio.

2. Circa primum motus est S. Ignatius. ut constat ex *6. p. constit. cap. 2. in princ.* ad statuendum in Societate fieri huiusmodi

modi votum, vt societas in suo primario seruire conseruaretur; iudicauit namque & merito, tum dicta loco, tom. 10. *constitut.* §. 5. paupertatem murum esse religionis, & propugnaculum aduersus tela, & insidias demonis, nixus autoritate D. Th. 2. q. 186. art. 3. D. Bonau. in *breuiolgio par. 5. cap. 6.* & tom. 1. *opusculi epistol. ad ministris provinciales.* & *opusculi de reg. nouit. cap. 14.* & in *vita Christi. cap. 21.* Dionysij Carthusiani *lib. de reformat. claustrali n. 17.* & aliorum plurium vocantium paupertatem murum, fundamentum, & propugnaculum religionis. At corruente muro ciuitas corruit, & destructo fundamento, ædificium destruitur, sublatoque propugnaculo hostibus patet aditus: ea de causa S. Ignatius vt hunc murum fundamentum, & propugnaculum in sua puritate conseruaret, statuit, vt omnes professi specialem hunc non relaxandi paupertatem astringerentur. Solis professis hanc obligationem indixit, non scholaribus approbatis, nec adiutoribus formatis; quia professi congregationi generali assisunt, ibique votum decessum habent. At paupertas relaxari non potest à religiosis societas nisi in congregatione generali, quia soli congregationi generali darum est constitutions mutare, seu innovare. Mento ergo soli professi, qui generali congregationi assisunt, hoc speciali voto obstringuntur.

3. Quoad secundum de materia huius voti: In primis constat esse distinctam à materia voti solemnium paupertatis, alijs non essent vota distincta. Materia namque prohibi a voto paupertatis, est vltus cuiusvis rei temporalis tanquam proprijs, stante lege, & constitutione prohibente sub voto prædictum vltum. At materia voti non relaxandi paupertatem est non alterandi, nec mutandi dictam legem. Explico: in societate est lex, & constitutio pertinet ad votum paupertatis, & sub illo comprehendit, ne professi societatis proprium habeant, ne domus vlla professi habeat redditus, & possessiones. Professus ergo societas, qui proprium habet, quique redditus, possessiones domui professi applicaret, contra votum paupertatis delinqueret, sed non obide paupertatem à societate statutam relaxaret; hæc enim immutata perseruet. Verum si ipse professus procuraret, aut consentiret mutari legem, & constitutionem sub voto paupertatis adhibentem domibus professis possessiones, & redditus profectus votum non relaxandi paupertatem delinqueret; quia sublata ea lege, & constitutione paupertas relaxata est. Quapropter votum paupertatis prohibet vltum, & factum contra legem; votum verò non relaxandi paupertatem prohibet legis mutationem. Habet ergo hæc vota materias, & obiecta distincta. Materia igitur huius voti est nulla ratione agere, aut consentire, vt quæ constitutionibus circa paupertatem ordinata sunt, immutentur. Ex his verbis constat hoc votum negatiuum esse, negat enim omnem actionem, & consensum pro paupertate in constitutionibus ordinata immutanda, ac proinde facit illi satis nihil agendo, vt manifestè colligitur ex *6. p. constit. cap. 2. §. 1. ibi*: Promittunt se ad innovationem constitutionum in his, quæ ad paupertatem pertinent nihil facturos, nisi magis restringendam iudicauerit. Quæ verba expendens S. Ignatius in *declarat.* inquit: Post emissam professionem vniquisque promittat, quod nunquam assensuerit ad immutandum quod ad paupertatem in constitutionibus pertinet, nec in conuentu totius societatis congregatae, nec per se ipsum vlla ratione curando. Prohibet ergo assensum sine consensu, siue decisionem de immutanda paupertate præsertim in conuentu totius societatis congregatae. Secundò prohibet quamlibet procuratorem, diligentiam, & positum fauorem ad dictam mutationem obtinendam. Satisfacies ergo voto, si nihil agas.

4. Dices: ergo videns professum procurantem paupertatis relaxationem, imò congregationem generalem relaxantem, neque impediens cum facile possit, non peccabit contra votum; si quidem nihil facit? Consequens autem videtur falsum, nam esto physicè nihil faciat, mortaliter, & secundum prudentem estimationem plurimum facit, maxime si prælatum est, penes quem est potestas, & obligatio subditum delinquentem corrigendi, & à delicto remouendi. Eaque de causa in *c. quanta de sent. excommunicat.* dicitur: eos delinquentibus fauere interpretamur, qui cum possint manifesto facinori desinunt obuiare. Ad idemque est *regula iuris, qui tacet consentire videtur.* Fauct ergo, & consentit qui sic non impedit. Respondeo professum eo casu non impediens relaxationem, si superior est spectata obligatione sui officij fauere, & consentire (supradictæ relaxationi) ex iuris interpretatione, secus spectata obligatione voti nihil agendi, nec consentiendi paupertatis relaxationi, quia hoc votum prohibet assensum, & consensum, ex quo constitutionum mutatio oritur, non permissionem, quæ mutationi non concurret; alias vt quid professus, & non scholaribus approbatis hoc votum sciendum iniungeretur, quandoquidem omnibus commune esse potest procurantem relaxationem non impedire: Et præterea neque illa permissio & assensus constituitur, aut decisus in generali congregatione, neque est procuratio. Non igitur aduersus votum: & ita sustinet Suar. *1. 4. de relig. tract. 10. lib. 6. c. 6. n. 9. & 10.*

5. Sed quam paupertatem votes non immutare, cum promittis nulla ratione agere, aut consentire, vt quæ in constitutionibus circa paupertatem ordinata sunt immutentur: Sancti *lib. 6. sim. cap. 18. n. 8.* censet solam paupertatem quoad redditus, & bona stabilia domorum professarum te vocare: cui sententia fauet maxime locus ille *constitut. 6. p. cap. 2. §. 1. lit. A.* vbi dictum votum declaratur his verbis: Innovari quod ad paupertatem attinet, est relaxari ad redditus, vel possessionem vltam in proprium vltum, vel ad facultatem vel ad fabricam, vel ad aliquem alium finem præter id quod ad collegia, & domos probationum attinet admittendum. Ergo votum solum est de nõ relaxanda paupertate domorum professarum admittendo redditus, vel possessionem vltam ad proprium vltum, vel ad facultatem, fabricam, &c. Quodque satis indicat exceptio illa collegiorum, & domorum probationis, quorum paupertas à dicto voto, & innovatione est exclusa. Est forte ea ratione solis professis hoc votum sciendum iniungitur; quia ad ipsos specialiter attinet domos professas in sua puritate conseruare, vt pote qui in illis per se residere debent. Ex hac sententia inferitur, professum, qui procuraret, vel consentiret, vt coadiutores formati dominium bonorum suorum retinerent, collegia, & domos probationis ipso facto succederent in suorum religiosorum bona, & alia similia non aduersari supradicto voto: nam hæc ad societatis paupertatem pertineant, non tamen ad paupertatem societatis professæ, de qua votum videtur intelligendum. Nihilominus verius censet de omni paupertate societatis, quæ sub votum cadit esse hoc votum intelligendum. Quia S. Ignatius *6. p. constit. cap. 2.* antequam in particulari de paupertate domorum professarum, collegiorum, domorum probationis, scholarium, & coadiutorum sermone institueret, locutus est de paupertate in communi, quam dixit vt murum religionis firmum diligendum, & in sua puritate conseruandam esse, nec admittendas innovationes, & declarationes primo spiritui minime consentaneas. Quod vt in hac parte diligenter obseruetur inquit: Quicumque in societate professionem emisit se ad innovationem constitutionum in his, quæ ad paupertatem pertinent nihil facturos promittant. Constat ergo de omni paupertate cadente sub votum, votum esse intelligendum, præcipue cum ad societatis conseruationem non solum expediat, & necessarium sit domos professas in sua paupertatis puritate conseruare, sed etiam collegia, & domos probationis, scholares approbatores, & coadiutores formatos. Deinde expendo generaliter dixisse S. Ignatium promittant nihil facturos ad innovationem constitutionum in his quæ ad paupertatem pertinent. Quia vniuersalitate vsus est Greg. XIII. in *sua bulla, Ascendens*, ibi nunquam acturos, vt quæ in constitutionibus societatis ordinata sunt circa paupertatem, immutentur: sub qua formula hoc votum emittitur. At in constitutionibus non solum agitur de paupertate domorum professarum, sed etiam de paupertate collegiorum, domorum probationis, scholarium, coadiutorum formatorum: quia votum paupertatis ea omnia respicit: Ergo votum de non relaxanda paupertatis voto supradicta omnia respicere debet Atque ita docere Suar. *1. 4. de relig. tract. 10. lib. 6. cap. 6. in fine num. 13.*

6. Neque obstat ratio contraria. Fateor ibi solum declarari paupertatem domorum professarum; eo quod est præcipua materia huius voti; sed inde non inferitur aliam sub dicto voto non esse comprehendendam. Neque est verum in illa declaratione collegiorum, & domorum probationis paupertatem à voto excludi, sed solum excludi ab incapacitate, quam habent domus professæ habendi redditus, & possessiones in communi ad proprium vltum, &c. Neque ex eo quod professi per se in domibus professi residere debeant, sufficienter probatur eorum votum de non innovanda societatis paupertate de solis domibus professis esse intelligendum; potius enim inferendum est de totius societatis paupertate debere votum intelligi; siquidem ipsis incumbit totius societatis bono consulere, & in sua puritate, & primæ perfectione conseruare.

7. Superest, vt tertium, quod proposuimus explicemus; quæ, qualis, & quando sit huius voti obligatio? Et quidem de quantitate, seu qualitate obligationis nemini potest esse dubium, votum hoc grauem obligationem inducere; quia materia grauissima est, vt potè religionis conseruationi maxime necessaria; ac proinde censet non solum suffragium decisionem in congregatione pro relaxanda paupertate, sed cuiuscunque illius procuratorem peccatum mortale esse aduersus dictum votum.

8. Solum est difficultas; an aliquando esset huius voti obligatio? Pro duplici casu contingit dubium: primò, si res decursu temporis ita mutentur, vt spectatis omnibus circumstantiis appareat grauius fore Deo hanc fieri mutationem, v. g. quod domus professæ habeant aliquos redditus, & possessiones saltem ad facultatem, vel fabricam; an eo casu agere, & procurare constitutionis innovationem, aduersetur voto? Respondeo si id certò constat (quod raro contingit) euidenter est te

non aduersari voto agendo, & procurando constitutionis innovationem: quia eo casu votum cessat: nequit enim esse maioris boni impeditiuum. Vorum enim de non innovandis paupertatis constitutionibus intelligitur, dum id societati conueniendius, & conuenientius fuerit. Verum si dubia sic conuenientia, nullo modo poteris agere, & procurare constitutionis innovationem: quia voti certa obligatio non potest cessare ob dubium superueniens. Ratione tamen huius dubij (quod praesumitur prudenter concipi) poteris tum in congregatione generali; tum Pontifici rationes proponere, quae dubium ingerunt non animo relaxandi paupertatis constitutionem, sed inuestigandi, & cognoscendi quid conuenientius sit, relaxare constitutionem, an in illa firmiter perseverare: sic Suar. *rom. 4. de relig. tract. 10. lib. 6. cap. 7. n. 12.* Sanch. *lib. 6. sum. cap. 18. num. 10.* Neque credo ad hanc propositionem faciendam necessarium esse, ut dicit Sanch. obtinere prius à Pontifice voti facti dispensationem; quia illa propositio in illo dubio rationabilis est, bono societatis conueniens, ne grauioris damni periculo exponatur, ac proinde per votum impediti non potest, eaque de causa Suar. cautè dixit securius esse si prius à Pontifice facultas petatur, ut non obstante tali voto possit vnusquisque quod sentit, vel opinatur liberè proponere.

9. Secundus casus, in quo est dubium; an dicti voti obligatio cesset, est cum Pontifex proprio motu relaxationem facit Tripliciter Pontifex relaxationem concedere potest, primò absolute, & independenter à religione, non tamen arctando religionem, ut illa concessione vratur, sed eam liberam relinquendo: sic concessit Trident. *sess. 25. c. 3. de Regularib.* omnibus religionibus (exceptis minoribus de obseruantia, & Capucinis) ut possint religionem in communi possidere. Haec enim concessio absoluta fuit, & independenter à religionum acceptatione; quia fuit per modum legis; non tamen religionis arctauit, ut ea verentur, sed liberam reliquit. Secundo concedere relaxationem potest non absolute, sed dependenter à religionum acceptatione, ut si concederet relaxationem per modum cuiusdam specialis priuilegij, quod vnus non habet, quousque priuilegiatus acceptet. Tertio concedere relaxationem potest obligando ad illius admissionem.

10. Si hoc tertio modo relaxationem Pontifex concedat; eo quod iudicet paupertatem promissam illius religionis conseruari non expedire; manifestum est, voti obligationem cessare. Tum quia votum non potest esse contrarium praecipito. Tum quia postea praecipito variatur eius materia, & quae antea erat honesta, redditur iniqua. Sanch. *lib. 6. sum. cap. 18. n. 9.* Suar. *rom. 6. de relig. tract. 10. lib. 6. c. 6. n. 13.*

11. Si primo modo relaxationem concedat, Sanch. *lib. 6. sum. cap. 18. n. 15.* censet votum non cessare, sed ut illius obligari societatem, & illius professos concessionem non admittente; quia vident non consentire paupertatis relaxationi; at non cedendo concessioni, relaxationi consentiunt. Teneatur ergo ex voto cedere concessioni. Sed oppositum multo verius existimo cum Suar. *rom. 4. de relig. tract. 10. lib. 6. cap. 6. n. 16.* Primò; quia haec relaxatio motu Pontificis fit independenter à religione, eaque posita obligatio voti paupertatis quoad illam partem omnino cessat. Ergo cessat etiam obligatio voti de voto paupertatis in sua puritate conseruando. Secundo ex vi huius voti huius es obligatus ad nihil agendum ad relaxationem paupertatis. Ergo solum es obligatus ad negandum consensum, qui relaxationi cooperetur. Ergo non es obligatus ad negandum consensum, qui relaxationem legitime factam admittat, & assentiat, quia eo consensu non agis ad relaxationem paupertatis, sed relaxatione facta vteris. Tertio, quia secunda congregatio decreto 28. *Cap. 21.* manifestè hanc sententiam iudicauit. Cum enim in illa propositum fuisset decretum Trident. *sess. 25. cap. 3. de Regularib.* concedentis omnibus religionibus (Minoribus & Capucinis exceptis) bona immobilia non obstantibus quibusvis constitutionibus; & ibi contrarium esset; an placeret cedere iuri cuiusque ad habenda bona immobilia in domibus professorum, quod ex decreto Concilij societati esset acquisitum? Placuit magno consensu Patribus (inquit congregatio) ut cederemus cuiusque iuri ex Concilio nobis proueniens, & iuxta nostras constitutiones, & vota, quae post professionem emittuntur, paupertatem in professis, ac ipsorum domibus retineremus, & ita cesserunt totius societatis nomine. In quo decreto expendendum est verbum *placere* quod denotat voluntatis, non necessitatis fuisse illam cessionem, censuissetque omnes illos Partes voto ad cedendum obligatos non esse; aliàs non proponeretur illis, an placeret cedere, sed absque vlla dubitatione, & dependentia ab eorum consensu ceditio proponenda esset. Sed inquire, qualiter potuit congregatio huic iuri cedere, cum hoc ius non societati tantum, sed omnibus ferè religionibus ob ipsam bonum, & in virtutis progressum concessum fuit, & insuper concessum per modum legis, & statuti ab ipsis religionibus independentis? Respondeo optimè potuisse societatem supradictae concessioni cedere; quia illa ceditio non

est societati, neque statui religioso nocua, maxime cum illud priuilegium non praecipitur, sed permittatur admitti Sanch. *lib. 6. sum. cap. 18. num. 13.* vbi *num. 14.* optimè aduertit ex sola cessione non accedente Pontificia confirmatione non reddi societatem professam incapacem, ut antea erat, habendi proprium. Dicitur quia voto praecio paupertatis *ut dispensat. praeced.* diximus, non redditur quis inhabilis habendi proprium, sed indiget Pontificis auctoritate inhabilitatem indigentis. At supradictio Tridentino decreto sublata fuit omnibus religionibus haec inhabilitas ex propriis constitutionibus proueniens, & consequenter etiam societati professa. Ergo sola cessione, & renouatione voti paupertatis non potuit societas habilis reddi. Indiget ergo Pontificia confirmatione, & approbatione. Adde, societas cedendo supradicto Concilij priuilegio solum potuit cedere quod in sua potestate suum erat in sua potestate suum non erat legem Pontificiam alterare, & inhabilitatem sublata reuocare, sed solum non admittente proprium, tamen factum existeret. Ut ergo ad incapacitatem antiquam rediret, approbatione Pontificis indiget, quae sine dubio tunc accessit, & saepe postea facta est à pluribus Pontificibus nostrum institutum confirmantibus maxime à Greg. XIII. in Bulla *Ascendens*.

1. Maiorem nihil difficultatem ingerit secundus casus scilicet cum Pontifex per modum priuilegij relaxat paupertatem sub tacita conditione si religio iudicans sibi expedire eam relaxationem acceptauerit qualiter Pontifex Honoris cum S. Clara se gessit relaxationem paupertatis concedens, ipsa vero concessioni cessit, & humiliter postulat, ne permitteret ipsam, & sibi subditas à primario spiritu desistere in animum facta hac concessione teneatur societatis professi esse renouare, vel possint voto non obstante concessionem admittente? Ratio difficultatis est; quia relaxatio paupertatis pendet eo casu ex societatis acceptatione. At societatis professi vident se nihil acturos, nec assensum praestituros ad paupertatis relaxationem. Ergo vident eo casu non acceptare, cum per acceptationem paupertas relaxetur. Nihilominus non videtur probabilitate carere adhuc eam acceptationem voto non aduersari, quia ea acceptatio non est causa relaxationis, sed est conditio, ut relaxatio proprio motu à Pontifice facta effectum obtineat. A societatis professis solum permittere videntur se non procuraturos, nec consensuros in paupertatis relaxationem; procuratorem inquam, & consensu, qui illius causa sit. Ergo. Et confirmo, Societatis professi videntur in sua puritate paupertatem sub voto comprehensam conseruare, integramque, & illam votum illius retinere; quod necesse est intelligendum est; dum illa paupertas sub voto comprehenditur, & votum illius illam manet. At facta hac concessione ea paupertas, quae antea sub voto comprehendebatur, iam non comprehenditur; cum non sit obligatoria, sed voluntaria, neque votum illam manet, cum eius obligatio cesset. Ergo votum de conseruando eo voto non obligat. Tandem quia sciens Pontifex societatem obligari voto speciali ad nihil agendum in paupertatis relaxationem; si eo voto non obstante relaxationem concedat, arbitrio societatis remissam sine dubio censetur dispensare in voto vtrote quid necessario praerequisitum ad legitimam concessionem acceptationem. Neque enim praesumendum est Pontificem velle sine gratie acceptationem peccaminosam esse. Atque ita sustinet Suar. *rom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 6. c. 6. n. 16. in fine*, ut ex eius ratione manifestè colligatur.

PUNCTVM V.

Qualiter professi societatis obligentur intra societatem non ambire praetationem.

SVMMARIVM.

1. Explicatur votum.
2. Proponitur materia voti.
3. An sit contra votum aliquam actionem externam exercere aptam ad obtinendam dignitatem eo animo, & intentione? Duplicem actionem distinguit Suar. de prima negat, de secunda affirmat.
4. Verius est nullum ex supradictis actionibus voto aduersari, nisi iis circumstantiis facta sit, ut prudenter ea illa colligi possit ambiciose operantis animus.
5. Respondetur arg. in contrarium adductis.
6. N. mine dignitatis, & praetationis in societate intelligitur ordinaria est delegata.
7. Transgressor huius voti poena inhabilitatis ad quamcunque praetationem punitur.

1. Secundum votum, quod professi in societate emittunt, est de non ambienda praetatione vlla, vel dignitate in

in societate. Quod votum his verbis emittitur. Præterea promitto nunquam me adurum, nec præteritum, nec indirectè quidem, vt in aliquam prælationem: vel dignitatem in societate eligat, vel promoueat. Esse hoc votum licitum & sanctum, societati conuenientissimum nemini potest esse dubium; cum sæpè à sede Apostolica sit probatum specialiter à Gregor. XIII. in bulla, *Ascendentes*. Et quia hæc via præcluditur ambitioni aditus, contentiones, inuidiæ, dissensiones, calumniæ, aliæque huius generis mala remouentur, & felix societatis status conseruatur. Quæ sunt rationes, ob quas S. Ignat. 10. p. *constit. S. 6.* iniungit professis hoc votum. Professus autem specialiter iniungit, & non scholaribus, & coadiutoribus formatis: quia penes ipsos maxime est societati gubernatio, ex eorumque ambitione supradictorum malorum periculum magis timere poterat.

2. Materia huius voti est negatiua, scilicet non agere nec præterdere etiam indirectè aliquam in societate prælationem, vel dignitatem. Vnde hinc voto satisfactis, dum non agis, nec præterdis; tamen desideres, appetasque dignitatem; quia etsi possit esse votum de non desideranda, nec appetenda dignitate; at de facto illud votum non præstat, vt constat ex forma, qua illud emittit, & ex ratione, qua motus est S. Ignat. ad hoc votum iniungendum, qui fuit societatem in suo felici statu conseruare, quem interius appetit, dum exterius non manifestatur, non perturbat. Et præterea obligari voto ad non desiderandam, nec appetendam interius dignitatem conueniens non erat; quippe multis scrupulis, & conscientie anxietatibus esset expositum. Atque ita sustinet Vasq. 1.2. q. 74. art. 8. *disp. 11. c. 3. in fine.* Sanch. *lib. 6. sum. cap. 18. n. 18. Suar. tom. 4. de relig. tract. 10. lib. 6. cap. 7. num. 9.*

3. Quocirca difficultas est; an peccet contra hoc votum aliquam actionem externam exerceo aptam ad obtinendam dignitatem eo animo, & intentione? v. g. si studiis vaces, si regulas obsecras, si virtutem singas, si bonam apud Generalem, & Prouinciales æstimationem procures, si beneficia, & obsequia præstes animo querendi prælationem: an peccet contra votum? Suar. *ditto 4. tract. lib. 6. cap. 7. ad n. 10.* distinguit inter has actiones. Alæ, inquit, sunt ex se bonæ, & honestæ quæque solum ex intentione vitiantur, quales sunt studiis vacare, obedientiam sectari, regulam disciplinæ, exteriorique obseruantiam insilire. Has si præstes animo querendi prælationem voto non aduersaris; quia ea solum est ambitio interior, & quoad Deum, non exterior, & quoad homines. Et quia illæ actiones non mouent effectiue superiorem ad prælationem concedendam, sed solum obiectiue te magis capacem, & aptum ostendendo, nequis ergo voto aduersari, cum eas exerceas. Aliæ (inquit Suar.) sunt actiones ad summum indifferentes, quæ si bono fine careant, itam contrahunt speciem quamdam ambitionis. Hæc sunt fingere virtutem, beneuolentiam superioris obsequiis, & beneficiis procurare, bonam apud Generalem æstimationem habere ex aliorum relatione. Has inquam si præstes animo querendi dignitatem, votum lædis; quia est præteritio indirecta. Tum quia hæc non te aptiorem, & capacitorem reddunt, sicuti literis vacare, & regulari obseruantia insilire ac proinde non mouent solum obiectiue, sed effectiue, excitando, & inducendo superioris voluntatem. Tum quia nulla est efficacior negociatio indirecta, quam quæ iis viis paratur. Tum denique quia si hæc actiones à præteritione indirecta excluduntur, nulla assignari potest, quæ sit præteritio indirecta. Subdit verò Suar. *ditto lib. 6. c. 7. n. 12. in fine* hæc in individuo non semper esse peccata mortalia tum ob leuitatem meritorum. Tum quia intentio illa subreptit, & non est satis deliberata. Tum quia non proprie imperat actum, sed solum illi adiungitur, & circa illum versatur, vt circa obiectum tantum: & ita vel eius malitia est mere interna, vel certe propter exterioris prodit, leuis est.

4. Cæterum verius censo nullam ex supradictis actionibus voto aduersari, nisi iis circumstantiis facta sit, vt præteritio illa colligi possit ambitiosus operantis animus: sic expressè docet Sanch. *lib. 6. sum. c. 18. n. 19. c. segg.* Ratio est quia per huiusmodi votum (vt ipsemet Sanch. docet) non prohibetur quilibet ambitio, & præteritio apud homines, qui possunt concedere prælationem. At dum exercitio illarum actionum animus prauum non manifestas, non ambis apud homines, nec præterdis, cum ipsos omnino lateat. Ergo illis actionibus sic exercitis voto aduersari. Et confirmo si ab illis actionibus intentionem querendi prælationem excluderes, & ob alios fines eas præstares, neque apud Deum, neque apud homines ambitiosus es (vt ipsemet Sanch. concedit) & est per se manifestum. Ergo ex sola superaddita intentione, interiori querendi prælationem, ambitio, & præteritio exterior esse non potest. Ergo nec contra votum. Præterea huiusmodi voto prohibetur ambitio, & præteritio, ex qua felix societatis status perturbari potest litibus, contentionibus, inuidiis, & calumniis, aliisque malis, quæ ex contentione nascuntur. At dum ambitio secreta est, neque hominibus manifesta, neque iuris huiusmodi lites, contentiones, æmulationes, & calumniæ

otiri. Ergo illa ambitio, & præteritio non est, quæ voto prohibetur. Denique id ipsum colligitur apertè ex 10. p. *constit. S. 6.* vbi hoc votum iniungitur; siquidem in ea clausula, & eodem textu dicitur; vt professi Deo, ac Domino nostro videntur se nihil vnquam ad prælationem obtinendam acturos, & quous agere animaduertent delaturos. At qui deferti non possunt, nec animaduerti agere contra votum, nisi in exteriorem actum ambitio, & negociatio prodeat, ergo de sola negociatione, procuratore, ambitio neque exteriori, & manifesta votum procedit. Notanter dixi nisi spectatis circumstantiis prudenter colligeretur eo animo querendi prælationem supradictas actiones fieri; nam tunc manifestum est præteritionem saltem indirectam esse, & ita sustinet Sanch. *ditto cap. 18. n. 10.*

5. Neque obstant in contrarium adducta. Nam est præteritio actiones non te constituunt magis aptum, & capacem in re ipsa dignitatem obtinendæ; ac in apparentia, & æstimationeque hominum te aptiorem reddunt; ac proinde non mouent effectiue voluntatem concedentis prælationem, sed obiectiue tantum, quatenus illis positus magis dignus iudicaris, cui prælatio concedatur. Secundum, & tertium perit in quo consistat præteritio indirecta, & quæ ratione à directâ distingui possit; Sanch. *ditto cap. 18. n. 23.* respondeo nullam esse distinctionem, sed pro maiori vitij exterminatione additum esse illud verbum, *nec indirectè quidem*. Secundo respondet illam esse directam præteritionem, quando expressis verbis, vel signis dignitas præterditur; indirectam vero, quando simulato alio colore procuratur; sicuti donatio directâ fit, quando do sub nomine donationis aliquid donatur; indirectâ, quando sub titulo mutui animo non repetendi conceditur. Ergo verò dicerem præteritionem directam esse, quando quis per propriam personam præterdit apud eum, qui prælationem concessurus est; indirectam verò, quando medio alio præterdit. Non enim satis percipio, quomodo non sit directâ præteritio (esto non sit satis expressa) ea qua quis animo querendi dignitatem, actionem præstat sufficienter declaratiuam suæ prauæ intentionis.

6. Superest explicandum quid nomine dignitatis, & prælationis in societate intelligatur; Sed ab hoc negotio nos liberauit *septima congregatio decreto 44. aliis 37. c. 38.* affirmanone nomine dignitatis, & prælationis idem in societate significari; ac proinde venit intelligenda dignitas, & prælatio ordinaria, & delegata. Ordinaria dignitas est Generalis; Prouincialis, Pæpofiti, & Rectoris. Delegata commissarij, visitatoris, vicegeneralis, viceprouincialis, vicepæpofiti, & vicerectoris, ita tradit Sanch. *lib. 6. sum. c. 18. n. 25.* Suar. *4. de relig. tract. 10. lib. 6. cap. 7. n. 14.* Ex quibus inferitur, non esse contra hoc votum præterdere esse procuratorem designatum in congregatione generalis, esse assistentem, esse ministrum, esse predicatorem, & lectorem Theologiæ, quia hæc omnia officia sunt, non dignitas, neque prælatio, & tradit Sanch. *c. 3. Suar. supra* qui de officio procuratoris satis inclinatur sub voto debere comprehendere ob potestatem, quam suscepit societatem gubernandi, & generalem eligendi.

7. Sed quæ pœnæ sint transgressoribus huius voti impostæ? Respondeo esse pœnam inhabilitatis, & incapacitatis ad quamcumque prælationem sic habetur 10. p. *constit. S. 6.* Si vero sit ambitio generalis ultra inhabilitatem ipsam ad prælationem imponitur inhabilitas actiua, perpetuo enim excluditur à generali congregatione. vt constat ex 8. p. *constit. cap. 6. S. 2.* An vero à Prouinciali esset excludendus non ibi exprimitur, sed merito excludendus esset, qui vitium sic religioni nocuum commisit. Vt autem hæc pœnæ locum habeant opus est sententia saltem declaratoria criminis, quæ sine probatione manifesta dari non potest. Et licet 10. p. *constit. cap. 6. S. 6.* dicatur esse inhabiles ad quamvis prælationem eos; de quibus probari possit, quod eam ambiissent, non debet intelligi de potestate probationis, sed de potestate iam reducta ad actum; vt bene notauit Suar. *t. 4. de relig. tractat. 10. lib. 6. cap. 7. num. 16.* Qualiter autem probatio ambitionis Generalatus facienda sit, traditur à *constitut. dicta 8. p. cap. 6. S. 2. in declarat. A.* neque circa illam aliquid notandum occurrat.

PUNCTVM I.

Qualiter obligentur professi Societatis nullam prælationem, nec dignitatem extra Societatem præterdere, eamve acceptare, quin à Summo Pontifice obligentur.

SVMMARIVM.

1. Explicatur votum.
2. Proponitur materia voti.
3. Quid nomine prælationis, & dignitatis intelligatur.

A a

4 Appa

- 4 Apponuntur rationes, quare S. Ignat. professus votum indixit non acceptandi praelationem, & dignitatem extra Societatem, nisi obedientia, qui precipere potest coacti, non autem votum indixit non acceptandi praelationem, vel dignitatem intra Societatem.
- 5 Delinquentibus in hoc voto nulla specialis poena ipso iure assignata est.

1. Tertium votum simplex, quod professi post professionem emittunt, est non procurandi ullam praelationem, aut dignitatem extra Societatem, neque illam acceptandi, nisi ex praecepto teneantur. Quod votum hac forma exprimitur: Promitto praeterea numquam me curaturum praetenturumve extra Societatem Praelationem aliquam, vel dignitatem, nec conferendum in mei electionem, quantum in me fuerit, nisi coactus obedientia eius, qui mihi praecipere potest sub poena peccati: Sic traditur, 10. p. confit. §. 6. & in Bulla Gregor. XIII. quae incipit *Ascendente*. Duplicem rationem huius voti subdit constitutio: Prima, ut vniuersisque animarum saluti iuxta nostrae professionis humilitatem, & submissiorem inferuiat. Secunda, ne Societas iis hominibus, qui ad propositum sibi finem sunt ei necessarii priuaret. Specialiter hoc votum professis, & non scholaribus indixit: quia ob eminentiam naturalium, & supernaturalium donorum, prudentiae, scientiae, & virtutis, quam praesumuntur habituri, facilius gratiam principum consequentur, & ad dignitates, & praelationes promouebuntur. Conueniens ergo fuit illis hoc obitaculum apponere, tum vt remota ambitione, & retum ad suum statum non pertinentium cura saluti proximorum incumbere, tum vt Societas semper multis aptis abundaret, & in suo splendore conseruaretur.

2. Quod autem hoc votum honestum sit, reliquimus probatum *traff. praed. disp. 10. p. 7. §. 5. à n. 6.* Materia huius voti est exclusio, sed negatio cuiuscunque praetensionis de dignitate, seu praelatione extra Societatem, etiam si illa praetensio non finem vanum, sed alias honestum haberet, quia S. Ignat. cuiuslibet praetensionem ob bonum suae Religionis aditum pracludere intendit, quem finem non obtineret, si praetensionem ex honesto fine permitteret, vt bene notauit Suar. *t. 4. de relig. traff. 10. lib. 6. c. 7. n. 5.* Deinde non solum est negatio praetensionis, sed dignitatis oblatae libertae, & spontaneae acceptationis, quia perfectius est tum ob bonum proprium, tum religionis officia, quae ex se splendorem afferunt, & honorem, quorumque obligationibus non facile facis non acceptare nisi necessitate cogente. Neque ea repugnantia obedientiam euacuat, sed potius eam perficit, vt optimè dixit Gregor. relatus in *cap. sciendum 8. q. 1. ibi: si obedientiae palmam apprehendere veraciter nitimur: prosperis huius saeculi, ex sola iustione, aduersus etiam ex deuotione militamus.*

3. Nomine praelationis, Episcopatus, Abbatia, Prioratus, Vicariatus Episcopi, & quaelibet alia dignitas iurisdictionem habens intelligitur. Sub nomine dignitatis non solum Cardinalatus, sed quaelibet dignitas tum Ecclesiae Cathedralis, tum Collegatae, tamen si iurisdictionem non habeat, comprehenditur.

4. Quod si roges, quare S. Ignatius suis alumnis professus votum indixit non solum non procurandi, sed nec acceptandi praelationem, & dignitatem extra Societatem, nisi obedientia eius qui praecipere potest coacti, non autem indixit votum non acceptandi praelationem, vel dignitatem intra Societatem? Optimè responderet Suar. *t. 4. de Relig. traff. 10. lib. 6. c. 8. n. 2. id factum esse; quia Praelatio, & dignitas extra religionem maiorem praese fert honorem, & splendorem, maioribusque periculis subicitur, quam dignitas, & praelatio intra religionem, idcirco oportuit grauioribus remediis praecuti. Praeterea necessarium erat religioni, vt aliqui intra illam praelationem acceptarent, secus verò vt acceptarent extra cum religio ea acceptatione vtilioribus ministris priuaret, ob quam causam Greg. relatus in *cap. hinc est, 16. quast. 1. inquit Francorum Regem praecipisse, vt eiusdem monasterij Abbas nunquam ad Episcopatum eligeretur, ne forte occasione Episcopatus Abbatia aliquid detrimenti pateretur. Deinde ordinatio, suauis, & communi regimini religionis non erat expediens sic religionis aditum praelationibus, quas necessario habituri sunt, pracludere, vt ad eas ascendere non possent nisi praeccepto compulsi; bene tamen erat expediens comparatione praelationum, quas nec necessario habituri sunt, nec religioni expedit, vt habeant. Deinde ad praecauendam ambitionem, & pacem religionis conseruandam, sufficiens erat votum non procurandi dignitatem. At vt religiosi societatis sua forte contenti sint, & secundum suum institutum saluti proximorum pro viribus incumbant, & maxime ne Societas vtilioribus ministris priuaret, non satis erat votum non procurandi, nisi simul non acceptandi adderetur.**

5. Delinquentibus in hoc voto nulla specialis poena ipso iure assignata est, sicuti assignantur ambientibus praelationem

intra societatem: quia vt inquit Suarez *com. 4. de Relig. traff. 10. lib. 6. cap. 7. n. 16.* hoc crimen magis priuatum est, & itaque ita religioni nocet; ac proinde iudicatum fuit satis esse superiorum arbitrio remitti puniendum.

PUNCTVM VII.

Qualiter professi teneantur ambientes manifestare.

SVMARIVM.

1. Explicatur votum.
2. Proponitur materia voti.
3. An teneatur iudicialiter denunciationem facere; Probabile est te non teneatur.
4. An obligatus sit ex voto denunciare tantum professos, an etiam scholares, & coadiutores formatos; De utriusque affirmat Sanchez. Verius est solos professos denunciandos esse. Et satis sit contrarius.
5. Delictum emendarum tam quoad culpam, quam quoad eius effectum denunciare non teneatur.
6. Si vero acta poenitentiae effectus ambitionis emendatus non sit, denunciare teneatur.
7. Vt à denunciatione faciendâ excuseris, cerò tibi consilia re debet delictum esse emendarum.
8. Certa notitia requiritur, vt teneatur ex voto denunciare.
9. Opus non est delictum esse publicum, vt denunciare teneatur, sufficit si scias certitudine morali.
10. An si gratia petendi concilii, vel in ordine ad confessionem, vel in ordine ad satisfactionem faciendam delictum tibi reuelatum sit, denunciare teneatur? Arguitur pro parte affirmatiuus.
11. Praedicta consiliatio est sub sigillo confessionis seruanda non sit tamen varo, vel nunquam manifestanda est.
12. Respondetur rationibus contrariis.
13. Non teneatur, sed potes praemittere fratrem correptionem, antequam ambitionem, quam manifestare debes, manifestes.

1. Quartum votum simplex, quod professi post professionem emittunt, est de denunciandis ambientibus dignitatem intra, vel extra societatem. Quod votum sub hac forma emittitur in praesenti: Tum si quem sciam aliquid praedictorum duorum curare, vel praetendere, promitto illum, tamenque totam me manifestare Societati, vel Praeposito eius. Haec forma vouendi initium habuit à congregat. generali decreto 34. aliàs. 46. approbataque fuit à Greg. XIII. in Bulla *Ascendente*. Nam antea, vt constat ex *congregat. 1. decreto 99. aliàs. 10.* solum fcebat votum de denunciandis ambientibus dignitatem intra societatem non extra; quia in *confit. p. 10. §. 6.* de his tantum denunciandis votum faciendum exprimitur, vt manifestè constat contextum consideranti. Inquit enim constitutio: Erit etiam summi momenti, vt perpetuo felix societatis status conseruetur, diligentissime ambitionem malorum omnium in quavis republica, vel congregatione matrem submouere, ac aditum ad dignitatem, vel praelationem vllam directè, vel indirectè querendam in societate pracludere. Quod vt fiat omnes professi se nihil vngquam ad eam obtinendam acturos, & quos agere animaduertent delaturos Deo, ac Domino nostro vouent. Et post haec subiungitur votum faciendum de non procuranda, nec acceptanda dignitate extra societatem, cui voto non adiungitur ibi votum contra facientis denunciandi. Ratio huius voti ea fuit, vt ambitioni integrè aditus pracluderetur. Ambitio enim timore denunciationis ab ambitione retraheretur. Quod si aliquando in eam procedant, denunciatione coeterebuntur.

2. Materia eius voti est denunciatio non solum quae alia est obligatoria ex charitate, vel iustitia, sed etiam illa, cuius nulla est obligatio; honestè tamen, & vtiliter fieri potest. Tum quia votum generaliter emittitur absque vlla restrictione, ac proinde quaelibet denunciationem honestè faciendam comprehendere debet. Tum quia non satis prouisum esset ambitioni, si solum denunciationem obligatoriam votum praecaret. Tum denique quia parum vile esset votum, cuius materia aliunde praeccepta est; & ita sustinet Suarez *com. 4. de Relig. traff. 10. lib. 6. cap. 10. num. 5.* Sanchez *lib. 6. summa. cap. 10. num. 59.* Ob easdem rationes non limitatur denunciatio, vt solum iudiciale, vel patetnam comprehendat, sed vtramque respicit sub disiunctione secundum quod honestè, & licitè fieri potest.

3. An autem iudicialiter denunciare teneatur cum denunciatio iudicialis fieri potest, difficultate non caret: Videris teneatur maxime si praecceptum Superioris de denunciatioe iudiciali faciendâ accedat, quia cum votum sit generale vtramque denunciatioem comprehendens intelligi debet de denunciatioe faciendâ.

facienda, quæ bono communi societatis conuenientior sit. At bono communi societatis sepe conuenientior potest, ut denunciatio iudicialis fiat, tum vt delinquens puniatur, tum vt aliis sit in exemplum; ergo eo casu ex voto videtur obligatus iudicialiter denunciare. Nihilominus probabile est ex vi voti te non amplius obligari, quam ad denunciationem faciendam abstrahendo à iudiciali, vel paterna denunciatione: quia votum solum denunciationem indixit absque huius, vel aliterius expressione. Quocirca etiam in casu quo necessaria esset iudicialis denunciatio, credo te satisfacturum voto, si patere denuncies, tamen si aliunde vel ex charitate, vel ex præcepto superioris obligeris iudicialiter denunciare: sic sultinet Suarez tom. 4. de Religione, tractat. 10. lib. 6. c. 10. n. 9.

4. Quas veto personas ambientes obligatus sis ex hoc voto denunciare; an tantum profectos, an etiam scholares, & coadiutores formatos; non conueniunt Doctores: Sanchez lib. 6. summ. cap. 18. num. 54. censet omnes tam profectos, quam non profectos te esse obligatum denunciare. Mouetur ex formula, qua hoc votum emittitur, quæ generalis est ibi: *Tum si quem sciam*, non enim dicit si quem sciam profectum, sed absolute; comprehendit ergo omnes societatis religiosos. Præterea, quia ambitio etiam habere locum potest in non profectis, & ex eorum ambitione societati non leuia damna oriri possunt, ergo vt bono societatis satis prouisum censeatur, hi omnes denunciandi sunt. Cæterum verius censo solos profectos ambientes denunciandos esse ex hoc voto. Votum enim hoc denunciationis faciendæ, est vt vota illa duo antecedentia de non procurandis dignitatibus intra, vel extra societatem integre obseruentur: ac prout solum eos, qui ea vota emisissent comprehendit. Quapropter etiam generaliter vocas denunciare, si quem scias præterdignitate extra, vel intra societatem: ac ex adiunctis manifestè limitatur ad eum, qui ex voto fuit obligatus non præterdignitate, facit que hunc sensum: *Tum si quem ex supradictis vouentibus sciam, &c.* Quod confirmatur ex 10. parti. constitut. 5. 6. vbi cauetur, vt profecti voueant se nihil inquam ad obtinendam dignitatem acturos, & quos agere animaduertent agere contra id quod promissum, ergo ad alios denunciandos votum non extenditur. Neque obstat in non profectis ambitionem habere posse locum, vt inde inferas votum ad non profectos extendi; sicut enim votum non procurandi dignitatem non fuit extensum ad non profectos, neque etiam votum professorum de denunciandis ambientes ad illos extendi debet. Horum enim ambitioni satis consultum credidit B. Ignatius regule, & charitatis obligatione: & ita sultinet Suarez tom. 4. de Religione, tractat. 10. lib. 6. cap. 10. num. 7.

5. Sed quod delictum est denunciandum, an solum præsens, & pendens in futurum, an etiam præteritum, etiam emendatum: Sanchez dicto lib. 6. cap. 18. num. 60. affirmat si secretum sit, non esse denunciandum, secus si publicum; quia secretum denunciari non potest nisi ad correctionem, quæ cessat delicto emendato; ac publicum denunciari potest ad punitionem delicti, & aliorum exemplum, qui fini etiam in delicto emendato obtinet potest. Nihilominus verius existimo ex voto prædicto te non esse obligatum denunciare delictum emendatum tam quoad culpam, quam quoad eius effectum. Mouetur ex formula, qua votum emittitur, & in constitutionibus emittendum iniungitur, & à Gregor. XIII. approbatur. Formula est: *Vm si quem sciam procurare, vel præterdignitate, non dicit si quem sciam procurasse, vel præterdignitate. Idem tradit constitut. 10. p. 5. 6. dicens: & quos agere animaduertent; quæ verba actionem actualem, non præteritam denotant. Idem confirmat modus loquendi Greg. XIII. in dicta bulla Ascendente. ibi: si quem sciam aliquid huiusmodi moliri, quæ sine dubio præsentem delicti patrationem importat. Et confirmari potest: nam cum B. Ignatius voluit delictum ambitionis præteritum denunciari, id expressit, vt fecit in ambitione Generalatus, 8. p. constitut. cap. 8. §. 2. ibi: si sciat aliquem hoc munus affectasse, vel etiam tunc affectare. Ergo cum in huiusmodi voto de sola affectatione præsentis tantum fuerit locutus, de sola illa est votum intelligendum. Neque obligatio voti, sicut & legis extendenda est ad casum sub verbis non comprehensum; arque ita docet Suarez lib. 6. cap. 10. numer. 15. Neque obstat delictum publicum denunciari posse, esto emendatum sit; quia erit denunciandum vel ex lege charitatis, vel ex iustitia legali, sed non ex obligatione huius voti.*

6. Notanter dixi, si delictum emendatum sit non solum quoad culpam, sed etiam quoad eius effectum. Nam contingere potest quod aliquis prælationem ambiet, & de ambitione penitentiam egerit, at tamen effectus ambitionis emendatus non sit, sed sit in pendenti, efficacitque electorem mouens ad electionem, eo casu credetem te esse obligatum denunciare. Tum quia ille ambrosius in virtute, & in effecta molitur, agit, & procurat prælationem. Tum quia finis, ob quem votum iniungitur, qui est ne dignitates ambitione obtineantur, ineger perferat. Et ita sultinet Suar. dicto. 4. Ferà. de Castro Sum. Mor. Pars 111.

de Religione, tractat. 10. lib. 6. c. 10. n. 17. Sanchez lib. 6. summ. cap. 18. n. 60.

7. Insuper aduerte, vt excuseris à denunciatione faciendâ ex obligatione huius voti esse tibi necessarium certò constare delictum emendatum esse tam quoad culpam, quam quoad effectum. Nam si dubius es, obligaris denunciare, quia votum est certum, certaque eius obligatio, quam excutere non potes ob excusationem dubiam sic Sanchez dicto lib. 6. summ. cap. 18. num. 60. finis.

8. Restat examinare, quam notitiam habere debeas delicti, vt tenearis ex hoc voto denunciare; an inquam sufficiat dubia, an requiratur certa, an necessaria sit publica, an secreta sufficiat; & quæ hæc sit. Dicendum in primis est necessariò requiri certam notitiam ad voti obligationem, tamen si aliquando expedit suspicionem delicti superiori vt Patri manifestare, tum vt ipse diligentius inuigilet ad damna præcauenda, tum vt suspicionis occasionem tollat, si firmo fundamento caret: sic Suarez tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 6. cap. 10. n. 11. Sanch. lib. 6. summ. cap. 18. n. 55. Ratio desumitur ex forma vouendi, quæ dicit, Si quidem sciam: verbum enim scire in sua propria significatione, & vsu frequenti certitudinem saltem moralem denotat, vt tradit Aristot. 1. poster. & Glossa leg. 2. §. idem Labeo, ff. de aqua pluua arcenda. Idem constat ex illo termino constitutionis: *Et quos animaduertent*, qui etiam notitiam claram denotat. Ad certam autem notitiam opus non est, vt tu ipse videtis negotiationem; sufficit si à vitio timorata conscientia, omnique exceptione maiori acceptis, quia eius dictum certam tibi moraliter præstat notitiam, vt tradit Felinus cap. 1. de Summa Trinitatis, & sile Cathol. Nau. 1. inter verba, conclus. 6. coroll. 66. n. 239. quos refert, & sequitur Suarez tom. 4. de Religione, tract. 10. lib. 6. cap. 18. n. 12. & indicat Sanch. lib. 6. summ. cap. 18. n. 55.

9. Ex his infertur manifestè non esse opus delictum publicum esse, vt tenearis ex vi huius voti ad denunciationem: Nam cum hæc denunciatio non tam ordinetur ad puniendum delictum, quam ad corrigendum delinquentem, & bono communi consulendum, publicatione non indiget, sed qualibet certitudine morali contenta est: & ita sultinet Suarez dicto cap. 10. num. 12. & 23. Sanchez cap. 18. num. 56. Quocirca si tum ipse solus delictum cognoueris tamen sub secreto commissum sis, tenearis denunciare superiori, vt patri; quia bonum commune religionis præferendum est damno delinquentis, maxime cum ipse de iniquitate non leuis ex denunciatione fructus acquiratur; siquidem ab ambitione remouetur, & à consecratione iniqua dignitatis impeditur. Neque obstat delictum tibi fore sub secreto commissum; quia is qui in delicto persistit, & religioni nocere non desistit, dignus non est, vt secretum seruetur: promissio enim secreti seruandi semper imbibit conditionem, dummodo in alterius nocentium, & præcipue boni communis non cedat Suarez dicto cap. 10. n. 23. & 24. Sanchez lib. 6. cap. 18. num. 57.

10. Solum est difficultas, si gratia petendi consilij, vel in ordine ad confessionem, vel in ordine ad satisfactionem faciendam tibi reuelatum sit, poteritne tunc denunciare, tamen si delinquens consilij non acquiescat, nec confessionem, nec satisfactionem præter? Videtur posse denunciare, & consequenter ex vi voti esse obligatus, primò, quia generales rationes, quod secreti obseruatio non astringat in damnum commune in præsentis casu procedunt; siquidem ex obseruatione huius secreti societati imminet damnum, quod tantopere vitare B. Ignatius curauit, scilicet ambitionem malorum omnium matrem locum habere in societate. Secundo ipse delinquens grauius læditur obseruatione secreti, quam læderetur eius manifestatione. Nam ex illa manifestatione facta superiori vt Patri nec infamari potest, nec puniri, poterit autem à peccato remoueri, & obligari vt ab iniqua intentione desistat, quæ certe grauius æstimanda sunt, quam leuis infamia, quam apud superiores delinquens habere potest. Tertio manifestans delictum gratia petendi consilium, si consilio malitiosè non acquiescat, tacite videtur iura secreti consilij renuntiare. Tum quia indignus est, cui secretum seruetur: tum quia dolosè præsumitur consilium postulasse, & ita meo iudicio docet Sanchez lib. 6. cap. 18. num. 57.

11. Sed imprimis existimo certum supradictam consultationem non esse sub sigillo confessionis seruandam; nam esto ad confessionem dirigatur non ex se, sed ex relatione extrinseca consultantis dirigitur. Sigillum autem confessionis sola confessio inducit, non relatio extrinseca. Ergo ibi adesse non potest sigilli secretum: & ita sultinet Suarez 1. 4. de Relig. 11. 10. lib. 6. c. 10. n. 28. & 29. Sanchez lib. 6. summ. c. 19. n. 57. dicens esse quasi sigillum confessionis, denotans sigillum non esse. Ex quo fit casum esse posse, quod secretum commissum sub hac consultatione seruandum non esset, nempe cum eius reuelatio necessaria esset ad impediendum damnum graue reipublicæ, vel innocentis, vt colligitur ex doctrina generali quæ tradit Nauart. summ. c. 2. §. n. 46. & c. inter verba, cor. 6. n. 401. Cord. Tib. 1. qu. 9. 43. dub. 1. casu 3. Verum etiam sub sigillo confessionis præ-

dicta consultatio seruanda non sit; ac credo seruandam omnino esse, & raro, vel nunquam hoc delictum per consultationem scitum manifestandum: sic docuit Suarez *dict. c. 10. n. 29. c. 30.* Ratio est, quia collibet religioni vtilis, & conuenientius est, vt religiosi intelligant, cum petunt consilium pro remedio alicuius delicti, secretum sibi esse seruandum, quam nocere possit, quod vna, vel alia vice dignitas, & prelatio ambitione obtineatur; quia persuadentes sibi secretum seruandum esse, ea manifestatione regulariter delicta efficacius, & suauis vitantur, quæ secreta serperent cum maiori religionis damno. Eaque causa in *congregat. 6. generalis, cau. 12. c. decreto 54.* vbi de manifestatione delictorum superiori facienda dicitur, intelligi de illis, quæ ab alio alio notata, & obseruata fuerint, non autem de his, quæ ipsimet secreto, & consilij petendi gratia, vt dirigantur, vel inueniantur alteri communicauerint.

12. Et ex his soluantur rationes contrariæ. Nam prima, & secunda dissoluantur ex probatione nostræ sententiæ: non enim hoc secretum ob vitandum damnum delinquentis seruatur, sed ob vitandum commune damnus, quod ex omissione consultationis communitas pari potest. Ad tertiam concedo, si probabiliter præsumi possit malitiosè consilium expostulatum nullam esse obligationem seruandi secretum; quia tunc manifestatio delicti non fieret gratia petendi consilij, sed fallendi, vt bene notauit Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 6. cap. 10. num. 30. fine.* At hic animus colligi non potest præcisè, ex eo quod consilij datus consilens non acquiescat, cum in consilio petendo potuit recta intentione duci, & postmodum ab ea desistere. Obligatio autem seruandi secretum in consilio petito non ex euentu futuro dependet, sed ex ipsamet consilij petitione oritur, sicuti oritur obligatio sigilli confessionis: esto absolutio non obtinet, nec consilij confessoris acquiescat.

13. Sed inquit; an tenearis, vel possis præmittere fratrem correctionem, antequam ambitionem, quam manifestare potes, manifestes; Respondeo: ex obligatione huius voti (de qua est sermo in presenti) nequaquam tenearis; quia solum voluisti denunciare, non tamen denunciationi correctionem præmittere. An autem ex lege charitatis tenearis? Vide dicta *tractat. 6. de Charitate, d. 1. de correct. fraterna.* Regulariter nunquam tenearis etiam ex charitate præmittere correctionem. Tum quia est delictum cedens in detrimentum communitatis: tum quia raro per secretam monitionem impeditur; bene tamen per manifestationem superiori; vt Patri factam; & ita tradit Suarez *tom. 4. de Religione, tract. 10. lib. 6. c. 10. numero 31. c. 33.* Secundo respondeo ex voto te non impediti, quin correctionem fratrem præmittas; quia non voluisti denunciare nulla præmissa correctione. Esset enim votum indifferetum, cum casus occurrere posset, quo expediret præmitti. Neque ex eo quod præmittas correctionem, à voti executione impeditis: cum possis facta correctione, & delinquente penè non emendato votum exequi; & denunciationem facere. Si autem delinquens ita per correctionem emendatur, vt nulla ex ambitione relinquatur via ad dignitatem obtinendam, cessat tibi obligatio denunciationis ex voto; quia cessat eius materia, quæ solum erat delictum præsens saltem quoad effectum, non præteritum. Expectare vero materiam mutationem ex correctione & charitate proximi contentaneum est, nec voto contrarium: sic Suar. *dicto c. 10. num. 21.*

PUNCTVM VIII.

Quam obligationem Religiosus societatis in Episcopum assumptus habeat audiendi Præpositi Generalis consilium, illudque sequi?

SUMMARIVM.

1. Explicatur votum.
2. Finis, ob quem votum fit, est, vt Episcopus assumptus propria saluti consulat, & rectè se gerat in administratione muneris sibi imposti.
3. Proponitur materia voti.
4. Generalis Præpositus nullam habet obligationem præter communem charitatis per se, vel per alios hos prelatos monendi.
5. Prædicta quinque vota punctis præcedentibus explicata simplicia sunt, non solemnia.

1. Vltimum votum simplex, quo professus societatis astringitur, est, si forte in Præsidem alicuius Ecclesiæ promotus fuerit, non detrahat consilia Præpositi Generalis, vel ab eo substitui audire, eaque sequi, si meliora, & Deo gratiora iudicauerit. Quod votum, vt constat ex prima, & tertia Congregatione, sub hac forma ex *Constitut. 10. part. 5. 6.* deducta emittitur: Insuper promitto si quando acciderit, vt hac ratione in præsidem alicuius Ecclesiæ promouear, pro cura

quam de animæ meæ salute, ac recta muneris mihi imposti administratione gerere debeat, me eo loco, ac numero habiturum Præpositum societatis Generalem, vt nunquam consilium audire detrectem, quod vel ipse per se, vel quous alius de societate, quem ad id ipse sibi substituerit, dare mihi dignabitur, consilij vero huiusmodi ita me patiturum semper esse promitto, si ea meliora esse, quam quæ mihi in mentem uenerint, iudicabo.

2. Finis, ob quem hoc votum faciendum iniungitur duplex est, vt in supradicta formula insinuat; primus, vt proprie saluti consulat, secundus, vt rectè se gerat in administratione muneris sibi imposti, qui fines connexi omnino sunt, & inseparabiles, vt dixit Gregorius *cap. miramur 61. distinct. 1. ibi: integritas præsidium salus est subditorum.* Neque enim quis proprie saluti consulere potest, quin in muneris sibi commissi administratione rectè se gerat. Ad consequendos ergo prædictos fines conuenientissimum fuit huiusmodi votum. Constitutus enim in loco sublimiori expedit maxime amicum habere fidelem, qui nullo fucato colore veritatem detegat, & manifestet quid faciendum sit, quid ve committendum, & vitandum colligitur ex Clemente Papa, *epistol. 3. c. referunt cap. fin. 38. distinct. 8.* & ex Gregorio *lib. 11. epistol. 29. relato in cap. peruenit. 64. distinct. 8.* & D. Chrysothomo *lib. 3. de Sacram. & August. epistol. 75. ad Aurelium;* & Bernardus *epistol. 81. & alibi passim.* Ob hanc causam fit votum audiendi consilium, quod Generalis, vel ab eo designatus dare dignabitur. Insuper constitutus in dignitate non leue periculum est desistendi à via virtutis, & perfectionis, quia honoribus passim mores mutantur & diuiciis & voluptatibus voluntas in malum inflectitur, tametsi intellectus quod melius, & honestius est agnoscat, ea de causa vt in bono firmetur, & quod honestius fuerit exequatur votum emittit sequendi ea consilia; quæ meliora esse iudicauerit.

3. Materia, quam obligatio huius voti respicit duplex est: prima, non detrahere consilium Generalis, vel alicuius societatis ab eo substitui audire de rebus ad propriam animæ salutem, & rectam officij administrationem pertinencibus. Non est votum de audiendis consiliis circa rerum temporalium administrationem, circa gubernationem domus, circa studia, circa speciales occupationes, & alia similia, nisi in his exercendis tanta coordinatio sit, vt proprie animæ salutis grauitur expedire iudicetur remediis adhiberi. Ex quo fit aduersus huiusmodi votum te delinqueret, si consilium de rebus ad propriam animæ salutem, & rectam officij administrationem nolueris audire, vel ita accedat, & indignanter audias, vt prudenter iudicetur Generale à simili consilio dando fore vt abstinere: hoc enim factio virtualiter dicit te nolite consilium audire. Ergo cum ad illud audiendum paratus esse debebas ex voto, manifestè aduersus illud delinquis, Suarez *tom. 4. de Relig. tractat. 10. lib. 6. cap. 9. num. 8.* Secunda materia huius voti est executio illorum consiliorum, quæ meliora, & Deo gratiora esse iudicaueris. Non vobis sequi consilium Generalis, etiam si honestum sit, quia id esset tacite, & virtualiter obedientiam Generali vouere, quod dignitati Episcopali non expediebat, sed vobis illud sequi, casu quo ad ees melius, & honestius esse, quam quod tibi in mentem uenerit. Quod non est vouere obedientiam Generalis consilio, sed Deo in exequendo consilio Generalis meliori & honestiori, quod optime S. P. Ignatius aduertit *dicto loco constitut. 10. part. 5. 6.* in verbis: Promittat, quod si quando dicto modo compulsus prælationem aliquam extra societatem admittet, audiet postea quouis tempore Præpositi Generalis, qui pro tempore fuerit consilium, vel alicuius, quem ille sibi ad hoc substituat, quodque si sentierit melius esse quod consulitur, sit illud executurus: non quod habeat qui prælati est aliquem de Societate superiori loco, sed quod sponte in Dei conspectu uult ad faciendum obligari, quod ad diuinum obsequium melius esse intellexit, quodque placeat esse aliquem, qui sibi cum charitate, ac libertate christiana ad gloriam Dei, & Domini nostri id proponat. Hæc S. Ignatius.

4. Generalis autem Præpositus nullam habet obligationem præter communem charitatis monendi per se, vel per alium hos prelatos: quia nec cum obligationem habet ex voto, vt de se constat, neque ex constitutionibus: imo potius *10. part. constitut. 5. 6. in declar.* ab ea obligatione eximur in verbis: Non tamen obligatus societas ad hoc munus suscipiendum, quandoque alicui ex ea Episcopatus esset admittendus, imo libera manet, vt id oneris & relinquere, & assumere possit, vbi multum referret ad Dei obsequium iudicaret. Notanda sunt hæc vltima verba, denotant enim hoc officium non passim assumendum esse, sed raro, & quando ad Dei obsequium plurimum iudicaretur expedire, & tunc est cum libertate christiana debita tamen submissione, & religiosa humilitate suscipiendum est, ne optato effectu consilium careat: Suarez *10. 4. de Relig. tract. 10. lib. 6. c. 9. n. 9.*

5. Vltimo placet aduertere prædicta quinque vota his præcedentibus punctis explicata simplicia esse, non solemnia; sicuti

ficuti defuit expresse prima congregatio generalis, decreto 99. alias 102. & congreg. 1. decreto 34. & Greg. XIII. in Bulla *Ascendente Domino*, & sub hac intentione emittuntur, & acceptantur, Ratio autem quare simplicia, sint & non solemnia, præcipua est, qui non sunt à Pontifice, vt solemnia statuta cum enim votorum solemnitas ex sola dispositione Pontificis esse possit. Pontifex autem nullam his votis solemnitatem indixit, nullam solemnitatem habere possunt, sed necessitatio erunt simplicia, & ad hoc indicandum non emittuntur hæc vota simul cum professione, sed paulo post, neque in Ecclesia, sed in Sacristia, & minori cum solemnitate. Quod contra accidit voto solemnium obediendi Pontifici in missionibus, quod in ipso actu professionis, & non tanquam accessorium, sed tanquam eam professionem constituens emittitur. Quod si coges, quare voto obedientie hæc solemnitas concessa est, non autem his votis? Respondeo, quia voto obedientie se tradit profusus in potestatem Pontificis ad missiones Ecclesie, sedique Apostolica maxime viles extendenda, expediens fuit solemnitatem illi voto, vt potest excellentissimo concedere. At his votis non tam se tradit profusus religioni, vt in eius vilitatem aliquam actionem exerceat, quam vt ab actionibus prauis, & religioni nocuis abstineat, eaque de causa in sua natura simpliciter relicta sunt; & ita sustinet Suar. latus probans r. 4. de relig. tract. 10. lib. 6. c. 11. per totum.

PUNCTUM IX.

Expediuntur præcepta, a quibus omnes religiosi Societatis astringuntur.

SUMMARIUM.

1. Præcepta tum à Præposito Generali, tum à congregatione generalis statuta non expirant morte Generalis statuentis, sed omnem suam vim, & obligationem retinent, quousque à successore reuocentur.
2. Primum præceptum est, ne ullus à Societate tractet directè, vel indirectè de genere illius, de quo post vota binij emissa suspicio est ex genere Iudæorum, vel Saracenorum descendere. Et proponitur obiectio.
3. Afferitur præceptum iustissimum, & sanctissimum esse. Et obiectio fit satis.
4. Secundum præceptum est, ne ullus à Societate se ingerat in procuranda alicui cathedra, seu canonica, neque ad hunc finem oppositores inueniat. Et explicatur præceptum.
5. Tertium est, ne ullus à Societate Patribus Dominicis opinionem illam posse per epistolam confessionem ferri, & Absolutionem impetrari attribuat. Et explicatur finis & materia.
6. Quartum est, sub pena priuationis vocis actiua, & passiuæ, ne ullus ex nostris denigret religionem, doctrinam, & sanctitatem Dominicanorum Patrum, & explicatur præceptum.
7. Quintum est, sub pluribus penis, ne ullus à Societate quoquo modo sibi placere significet doctrinam illam, aut secundum in illam consilium cuiquam det, scilicet in re venerata exigua aliquam delectationem delibetate questam propter leuitatem materia excusari à peccato mortali.
8. Explicatur, qualiter prædicta doctrina præcepto prohibita sit.
9. Sextum præceptum est sub excommunicationis pena, ne ullus à Societate publicè aut priuatim doceat licitum esse cuiusque persona quocunque præter tyrannidas Reges aut Principes occidere, seu mortem eis machinari. Et explicatur præceptum.
10. Septimum est sub pluribus penis, ne quisquam pulchris, & secularibus principum negotiis se immisceat aut etiã rogatus, vel requisitus curâ res politicas tractandi suscipiat. Et explicatur finis, & materia præcepti.
11. Octauum est, vt Præposito Generali fideliter deferant tam auctores, quam complices, quos deprehenderint aliquid machinari, aut machinatos fuisse contra Societatis institutum.
12. Nonum est sub pena excommunicationis lata sententia aduersus eos, qui per se vel per alio officium Qualificatoris S. Inquisitionis præsumserint procurare, vel ambire.
13. Decimum est, sub pena excommunicationis Prouinciali reservate in illos, qui inconsulto Prouinciali externi de dimissione sua in concilium adhibent, & in illos, qui externorum auxilio ad dimissionem à superioribus obtinendam vtuntur, & explicatur finis, & materia præcepti.
14. Vltimum præceptum est, sub pena excommunicationis lata sententia, vt omnes, qui sciunt aliquem minus Præpositi Generalis affectasse, manifestent vicario, vel alicui ex antiquioribus professis.

Ferd. à Castilo. Sum. Mor. Pars III.

1. Vltra votorum obligationem sunt aliqua præcepta tum à Præposito Generali, tum à congregatione generali statuta, quæ omnes Religiosos societatis attingunt, quorum explicationem breuiter percurram, ne huic operi aliquid desit. Et ante omnia vt indubitatum præmittendum est, prædicta mandata non expirasse morte generalis statuentis, sed omnem suam vim, & obligationem retinent, quousque à successore reuocentur: sic enim definit Congregatio 4. generalis, decreto 1. & can. 23. ibi: similiter mandata, & ordinationes quascumque (exceptis illis quæ designationes admittendorum ad professionem sunt, &c.) non expirare per obitum generalis mandantis, & ordinantis, sed iobis suum obtinere, & executioni mandanda, si nondum fuissent mandata, donec successores eius aliud statuerit. Idem tradidit Congregatio 7. gener. decr. 67. & c. 10. ibidem vero rogatum est, an de mortui Generalis ordinatione (à fortiori mandata) responsa ad prouincias, priuilegiorum communicationes, particulares concessionis, & id genus alia etiam cum assensibus tractata, sed à Generali congregatione non approbata vim suam obtineant mortuo Generali? An verò illarum obligatio, aut concessio cum illius morte expiret? Censuit congregatio eandem vim habere, quam viuo generali habebant, donec à successore reuocentur. Quapropter etiam commune, & in Theologia receptum fit prælati mortuo prælato non obligare; quia in hoc à lege, & constitutione, quæ perpetua est, distinguitur; at societas præceptis Generalium, vim & obligationem legis tribuit, quousque à successore fuerint reuocata.

2. Primum præceptum, quod communiter circumferretur latum à Claudio Aquanua Præposito Generali est, ne ullus à Societate tractet directè, vel indirectè de genere illius, de quo post vota binij emissa suspicio est ex genere Iudæorum, & Saracenorum descendere. Quod si forte abique vlla inquisitione cognouerit errorem fuisse commissum in eo in societate admittendo, eodem præcepto obligatur, ne directè, vel indirectè de ea materia tractet. Alicui videri posset hoc præceptum rationabile non esse. Nam cum in congregat. s. generalis, decreto 41. excludantur à societate, qui noui Christiani vocantur, ex progenitoribus Iudæis, & Saracenis descendentes, caueaturque si post emissa vota hoc impedimentum ante professionem detegatur esse à societate excludendos; & hoc decretum omnibus manifestatur, potius videbatur conueniens, si suspensionem haberes aliquem cum prædicto impedimento esse in societatem ingressum, veritate iniquis, & cognita veritate manifestares, ne societas prædictam haberet retinens in se religiosus tuis ministeris inopios. Non igitur conueniens fuit hanc inquisitionem prohibere, & hunc tractum excludere.

3. Ceterum tenendum est tanquam omnino certum iustissimè, & sanctissime prædicta prohiberi. Quod aperte constat, si aduersus quid tibi hoc præcepto prohibetur. Prohibetur namque eo suspicione impedimento concepti inquisitionem illius facere non solum authenticam, sed familiarem per colloquia, & conuersationes communes, & merito huius inquisitionis prohibitio statuta est, quia est virtualis, imo formalis proximi infamatio, & à legitima possessione, quæ habet viuendum in societate deturbatio. Quod si tibi de impedimento clarè constat, prohibebis, ne illud euulges, nè de illo sermonem misceas, quia hæc conuersatio nullus est utilitatis, sed potius charitati scindit, & concordiam tollit, & infamatum perturbat. Ex quibus manifestè constat prouidentissimè hoc præceptum latum esse. Neque ratio in contrarium obstat. Fateor namque, sic per errorem admissum detecto errore ante professionem à societate consulto generali esse excludendum, ad cuius effectum censuro non prohiberi prædicto præcepto Generalem Præpositum, penes quem est dimissionis potestas, certiores fieri de impedimento prædicto, vt quod in domino magis expedire iudicauerit, decernat. Manifestatio enim huius impedimenti non comparatione Generalis, sed comparatione aliorum à Generali, & maxime per modum conuersationis prohibetur.

4. Secundum præceptum à Claudio Aquanua Præposito Generali latum est, ne ullus à Societate se ingerat in procuranda alicui cathedra, seu canonica, neque ad hunc finem oppositores inueniat. Quod præceptum per P. N. Martium Vicescram tenuerit est, subdit tamen per hoc non excludi, quin si aliquis in confessione, vel extracôssilium petas, cuius ex oppositoribus suffragium debeat concedere, possit religiosus Societatis in foro conscientie ei veritatem aperire: loquitur præceptum de fauore præstando in cathedra, seu canonica, in qua varij competitorum concurrunt. Præstare namque fauorem in cathedra, seu canonica nullo concursu prouidentis non prohibetur in præfenti, vt manifestè constat, tum ex verbis Claudij, ibi oppositores inueni: cum ex limitatione P. N. Murij ibidem eam ex oppositoribus. Supponunt ergo adesse oppositores. Quocirca si procures, vt cathedra, vel canonica alias per oppositionem prouidenda alicui concederetur absq; vilo concursu, & oppositione, nequaquam aduersus hoc præceptum delinqueres. Quod præceptum prudenter sanè statutum est, ne vni fauendo alios offendas.

Nam ut recte dixit Ambros. lib. 3. de officiis. c. 9. sacerdotis, vel ministri est prodesse si fieri poterit, omnibus, obesse nemini. Denique si non potest alteri subueniri, nisi aliter laedatur, commodius est neutrum iuvare, quam gravare alterum. Ex quo sine de ducitur, eam sollicitudinem, diligentiam, & vororum negotiationem, quae graviter offendere possit alios competentes hoc praecipio prohiberi. Quae autem haec sit prudentis arbitrio spectatis circumstantiis dehienda est. Credere tamen illi ex se non reputari negotiationem offensivam, neque negotiationem, si seculo scādalo, & debita cum circumspectione Electores alloquaris, & merita illius, cui cathedram, vel cōmā appetis, proponas, etiam si in ea propositione cum aliis oppositoribus praeferas: quia per hanc propositionem solam veritatem (ut suppono) manifestas, neque electores effectivē ad votum inducis, sed solum obiectivē proponendo scilicet obiectum suffragio dignum, vel cui suffragium debetur. Si enim electores ad te accederent informandi, permittit P. N. Mutius, ut illis manifestes, pro quo debent ferre suffragium, quia haec manifestatio negotiatio non est, ex eo autem quod tu ad illos accedas, & sermone miscas, & eodē modo veritatem declares, ac declares, si interrogatus esses, non immatas manifestationem. Ergo si vna nō censetur negotiatio, neq̄ alia. Verum est hoc ita sit in rigore loquendo, omnino ab hac actione abstinendum censeo ob periculum & scandalum: eaque de causa notanter dixi negotiationem non esse, si debita cum circumspectione fiat. Negari namq̄ non potest graue periculum esse quod proponendo vnius oppositoris merita, miscas, negotiationem intercedendo, rogando, petendo pro illo suffragium: graueq̄ esse periculum scandalum, & offensionis comparatione aliorum oppositorum, qui merito praesumere possunt te non solum veritatem simpliciter proponere, sed de facto intercedere, sollicitare, & negociari: praecipue cum ex sola simplicis veritatis propositione in alterius fauorem maximē non petita offendatur. Ille igitur fauor hoc praecipio prohibetur, quia vera agentia sit & negotiatio, qualis esset, si per te, vel per alios quantum est ex parte tua moueres electores ad suffragium muneribus, intercessionem, petitionem, offensione gratitudinis futurae praestanda, & similibus. Haec enim non oppositoris ornamenta detegunt, atque adeo non obiectivē mouent, ut in praecedenti casu, sed voluntatem electorum excitant, & effectivē mouent, & per modum causae efficientis inclinant ad suffragium: ideoque haec actiones, agentiae, & negotiationes sunt, non aliae.

5. Tertium praecipuum est ab eodem Claudio Aquaviva latum 23. Septemb. 1602. ne vllus ē societate Patribus Dominicanis opinionem illam posse per epistolam confessionem fieri, & abolitionem impetrari tribuat. Quod praecipuum ipsis etiam Dominicanis impetrari nostris faciatas à suo Generali impositum est. Finis huius praecipii fuit, ne vno & pax, quam haec grauissima religionis inter se habere debent, quaeq̄ religioni Christianae, & proximorum saluti, & edificationi maximē necessaria est, scinderetur. Materia huius praecipii est, ne vllus ē societate supra dictam falsam opinionem, & à Clem. VIII. damnatam Patrib. Dominicanis tribuat, siue verbo, siue scripto, siue in cathedra, siue in communibus conversationibus. Quocirca in modo tribuat, aduersus hoc praecipuum delinquit, sed est valde notandum verbum *tribuat*. Non enim prohiberis dicere, scribere, seu referre auctores, qui ex Dominicana familia huic opinioni damnatae ante condemnationem adhaeserunt (hoc enim praestant communiter scribentes illam quaestionem) sed prohiberis Dominicanam familiam auctorem, & principem illius opinionis facere, id enim sonat verbum *tribuat*, quod idem est, ac imputo.

6. Quartum praecipuum ob eandem causam, & ab eodem Praeposito Generali latum sub priuatione, vocis actiuae, & passivae, est, ne vllus ex nostris denigret religionem, doctrinam, & sanctitatem Dominicanorum Patrum. Idemque praecipuum ipsis est à suo Generali impositum comparatione nostrorum. Tota difficultas huius praecipii est in explicando quid sit denigrare religionem, doctrinam, & sanctitatem alicuius? Censeo igitur tunc contingere, quando vel additione, vel diminutione verborum de illius sanctitate, religione, & doctrina falsum aliquid proferres, sinistrasq̄ opinionem quantum est ex te in aliorum animos induceres. Itemq̄ quando secretum delictum publicares. His enim viis famam alicuius, & rectam illius estimationem denigras; siquidem ab opinione, quam iuste possidet, inique eum deturbas. Quocirca in praesenti aduersus hoc praecipuum delinquis, si doctrinam Patrum Dominicanorum falsam, periculofam, fundamēto earentem pronuncias. Quod non solum verum credo, cum de doctrina generali loqueris, sed cum de aliqua doctrina in particulari sermonem facis, si illam periculofae opinionis censura inuras, cum tamen communiter à doctoribus non sic reputetur iniuste enim rectam estimationem, quam illa doctrina possidet, tollere intendis. Impugnare autem eorum doctrinam, quam reputas minus probabilem, vel tuo iudicio falsam rationibus efficacibus, sed non exaggerationibus, ut sic veritas manifestetur, & audientes illi non adhaereant, non est contra hoc

praecipuum. Quia illa non est denigratio, sed veritatis occulte iustissima detectio, cui non obest, etiam ex si malo animo impugnatione facias: quia maius animus nō mutat naturā impugnationis esto reddat illam extrinsecē vitiosam. Haec de doctrina. Quoad sanctitatem, & religionem attinet, tunc, & non amplius credo te peccare aduersus hoc praecipuum, quando eo scilicet peccares infamando, vel detrahendo Dominicanorum sanctitatem, & religionem. Vnde si falsa delicta illis imponeres, vel vera scelerata manifestares, aduersus hoc praecipuum delinqueres. Quod si dicas, ergo nullius vitiatas est hoc praecipuum, siquidem nihil aliud prohibet tam quoad sanctitatem, quam quoad doctrinam, praeter id, quod iure naturali prohibetur est. Respondeo maximae vitiatas esse. Tam quia prohibetur nouo titulo, scilicet voto obedientiae, & religionis. Tum quia haec expressa prohibitionem obseruatio naturalis praecipii commendatur. Tum deniq̄; quia significatur omnibus, quantum Societas, illiusq̄ superiores hoc vitium in suis religiosis detestentur, velinque ab eo alienos esse.

7. Quintum praecipuum impositum est ab eodem Praeposito Claudio sub pena excommunicationis, & priuationis leuitiae, & vocis actiuae, & passivae, & inhabilitatis ad quilibet officia, alique poenis pro arbitrio superiorum, & sub comminatione, quod non sit delinquenti concedenda professio, sed potius magno respectu considerandum, an expediat eum in Societate conferuare. Praecipuum igitur est, ne vllus ē Societate publicē, vel priuatim non modo vt veram, vel probabilem, sed ne vt tolerabilem quidem doctrinam vlla ratione doceat, aut sibi placere significet, aut secūndum illam consilium cuiquam det, scilicet: In re venerea exiguum aliquam delectationem deliberatē quaesitā propter leuitatem materiae exculatā à peccato mortali. Additque sub obedientiae praecipio, vt quicumque ex nostris scierit aliquem aduersus dictum praecipuum deliquisse superioris teneatur manifestare. Merito hoc praecipuum in Societate impositum est. Nam cum omnes teneantur ex suis regulis, & constitutionibus puritatem angelicam imitari, conueniens fuit, vt non solum in opere sed in doctrina non solum in se, sed in aliis eam puritatem procurarent.

8. Sed non leuem pluribus doctoribus difficultatem intulit dictum praecipuum tor poenis effectum, tor verbis exaggeratum, praecipue cum videatur opponi communissime doctorum sententiae admittenti in materia luxuriae leue peccatum ex paritate materiae. Neque enim credendum est voluisse Claudio virum aliqui doctrinam, & prudētissimam, Societatisque prelatos condemnare tanquam doctrinam omnino exterminandam, quae affirmaret delectationem sumptam ex visione mulieris pulchrae, ex illius manu contactu, ex illius colloctione absque vilo desiderio, vel periculo vterioris lapsus esse peccatum veniale. Verum si verba praecipii attente expendantur, facile supra dicta difficultas dissoluitur. Neque enim Claudio negauit, nec negare potuit probabile esse supra dictas delectationes leues esse: solum enim negauit in re venerea dati exiguum delectationem ex leuitate materiae. Et quidem merito. Nam res venerea proprie est coitus, vel pollutio, vel ad summum, quae ad hoc proximē disponunt, vt est communio spirituum generationi subseruientium, sicuti tradit Galen. lib. 4. de vfu part. c. 9. & 10. Delectatio igitur, quae ex imaginatione, vel ex contactu sumeretur ex coitu, pollutione, commotione spirituum subseruientium generationi, nequaquam ex leuitate materiae à mortali excusari potest: quia est delectatio in re venerea. At delectatio, quae sumitur ex visione mulieris pulchrae, & ex illius manu contactu ob solum illam delectationem ab ipso vilo alio periculo, vel desiderio non est delectatio in re venerea, ac proinde nec peccatum mortale, & ita sustinet Filius eius 30. in 6. praecipio de cal. c. 9. per totum praecipuum n. 80. c. 10.

9. Sextum praecipuum sub excommunicationis pena impositum, est, ne vllus ē Societate publicē, aut priuatim doceat licitum esse cuiquamque personae, quocumque praetere tyranicis Reges, aut principes occidere, seu mortem eis machinari. Cum enim proprium sit religionum Societatis omnes mundi partes peragere, vbi manus Dei obsequium, & proximorum fructus speratur, & perdit, maximē omnibus praecipue Regibus, & Principibus gratos esse: cui fini non leuiter obstat doctrina hoc praecipio prohibita. Merito ergo religiosi Societatis eam docere prohibentur. Verum vt intelligas, quid hoc praecipio tibi interdicitur, aduerte, dupliciter aliquem tyranum esse posse: Primum si absque vilo titulo inuadat orientem, & illius possessionem & dominium vi, & potestate sumere velit, & de facto obtineat. Secundo si iure & titulo saltem tyranicē procedi comminatio habeat, at in administratione tyranicē procedi comminatio dendo leges bono communi aduersas, & sibi viles, respiciendo iniusta exigendo, honore plures indebitē priuando, &c. si hoc posteriori modo tyranus existat, nō est dubium, sub dicto praecipio comprehendī, qui priuatim, vel publicē doceret licitum esse cuiquamque personae eum occidere. Quocirca solum est diff-

facultas de primo modo tyrannidis; an aduersetur huic præcepto qui doceret eum occidi posse. Videatur non aduersari, quia cum præceptum, eiusque obligatio non late, sed strictè interpretanda sunt non debent extendi ad omnes tyrannos. In contrarium autem est, quia præceptum generaliter loquitur & absolute vlla restrictione, sique factis significat verba illa: *Quocumque præceperit tyrannidis*, quæ certè excludunt, ne doceatur ob aliquam tyrannidem Reges, & principes à priuata persona occidi posse. In hac re distinguendum censet, si Rex aut princeps obtinuit possessione ciuitatis, aut regni vbi, & potentia absq; vilo titulo, credo verius aduersari huic præcepto, qui doceret illum occidi posse à priuata persona. Quia in eo tyranno verificatur præcepti verba, scilicet esse Regem saltem de facto, & in possessione, esto non sit de iure, & ob prætextum vsurpationis occidi. At si Rex ille, aut princeps nondum regni præsentis possessionem nactus esset, qui doceret illum actu inuadentem occidi posse in defensionem reipublicæ, nequaquam huic præcepto aduersaretur; quia non docet Regem, aut Principem ob tyrannidem occidi posse, sed priuatum personam aggredientem, & vexantem innocentem reipublicam: ille enim Rex sic inuadens Republicam, neque illius est Rex titulo, nec possessione etiam illegitima, sed potius præteritum Regem, & Principem illius esse. Ergo quovisque saltem de facto obtineat, sub dicto præcepto Reges, & Principes spectantur, comprehendendi non potest.

10. Septimum præceptum habetur *can. 12. Congregat. 5. & decreto 36. & 59.* ne quisquam publicis, & secularibus principum negotiis, quæ ad rationem status (vt vocant) pertinent, vlla ratione se immisceat, nec etiam quantumvis per quoscumque requisitus, aut rogatus eiusmodi res politicas tractandi curam suscipere audeat, vel præsumat. Et transgressori- bus imponitur pena inhabilitatis ad quouis officia, dignitates, & prælationes, vocisque tam actiue, quam passiuæ priuationis. Finis huius præcepti sanctissimus fuit, nempe vt ab omni specie mali abstinere, & querelis etiam ex falsis præsumptionibus prouocantibus, quoad fieri poterit, occurratur. Quæ autem sit materia huius præcepti, quæque per ipsum prohibita explicuit congregatio 7. *Generalis decreto 41.* in his verbis. Vniuersè loquendo ea quæ pertinent ad solam conscientiam, directionemve principum, alioquinque qui petunt consilium; per canonem non prohiberi. Quæ vero eò non referuntur, & à spiritali instructione diuersa sunt, tanquam à canone aliena vitari debere, & alibi exemplo posse esse. Quæ ad principum inter se fœdera, vel ad regnorum iura, & successiones pertinent, vel ad bella tam ciuilia, quam externa. Si quis publicis harum rerum, & similibus consiliis intercessit, aut tractandis iis operam re ipsa impenderet. Qui explanationi nihil addendum occurrat.

11. Octauum præceptum continetur *decreto 43. & can. 20. congregat. 5.* in his verbis: in virtute sanctæ obedientiæ præcipitur omnibus, qui reficiunt, aut deprehenderint quoscumque machinarios, aut machinatorum fuisse contra institutum Societatis, vt quam primum poterunt Præpositi Generali tam auctores, quam verè complices fideliter deferant, vt ille pro suo officio, & congregationis generalis voluntate eos debitis penis afficiat, & à Societate dimittat. Huic præcepti declarationi omnia, quæ diximus de voto manifestatè ambientes delectare possunt. Notanda sunt verba: Qui reficiuerint, vel deprehenderint scilicet ex certa scientia, vel ex fide digna auditione, vt dicitur *decreto 43.* Item notandum est non solum machinationem præsentem, sed etiam præteritam denunciandam esse, vt constat ex illis verbis machinari, vel machinatorum esse. Et quidem, quando machinatio præcessit, sed adhuc eius effectus durat, & Societati periculum imminet, eodem modo, & sub eadem obligatione est denuncianda, ac si præsens esset quia verè præsens existit. At si tibi constaret omnino emendatam esse, nullumque reliquisse effectum, vel periculum, quod raro præsumere debes, non obligaris eo casu denunciare, nisi machinatio publica fuisset; quia ea denunciatio neque ad correctionem delinquentis, cum iam correctus sit, neque ad præcauendum damnum Societati, cum (vt suppono) nullum imminet, dirigi potest, sed solum ad punitionem. Quando autem denunciatio solum delicti punitionem respicit, publicitatem requirit ad ipsius obligationem, vt constat ex his, quæ diximus *tract. de fide.* vbi de denunciatio hæreticis & *tract. de charit. disput. de correct. fraterna in fine.*

Huiusmodi præcepto annexum est quod traditur *decreto 1. & can. 1. congregationis 6.* ibi enim postquam confirmatum est decretum congregationis 5. editum aduersus societatis perturbatores, & extenlum, vt non solum comprehendat per se Societatem perturbantes, sed etiam qui per interpositam personam domesticam, vel externam perturbacionem procurauerint. Provincialibus in virtute S. Obedientiæ præcipitur, vt in huiusmodi homines inquirant, reosque certi criminis ad Generalem Præpositum deferant, dentque operam, vt Societas intelligat ipsos non minus strenuè, quam fideliter suo ea in te quætere fungi.

12. Nouum præceptum sub pena excommunicationis late

sententiæ traditur in congregat. 5. *Generalis decreto 20.* aduersus eos, qui per se, vel per alios officium Qualificatoris, seu consultoris S. Inquisitionis præsumperint procurare, vel ambire in regno Hispaniæ, aliique dominis P. N. Mutius *V. teleseb. anno 1625.* extendit ad eos, qui alteri hoc officium procurauerint. Ratio huius præcepti duplex assignatur in supradicto decreto, prima, vt S. Officij ministerio, ad quod assumere volent Inquisitores ex nostris, liberius, & dignius præstetur obsequium. Secunda, vt ambitionis inter ipsos nostros aditus præcludatur. Circa quod præceptum nihil speciale notandum occurrit præterea, quæ dicta sunt de ambitione dignitatis extia, & intra Societatem, quæ huic puncto applicari possunt.

13. Decimum præceptum sub pena excommunicationis Provinciali referuntur impositum est à congregatione 7. *Generalis decreto 18.* tum in illos, qui in consilio Provinciali externos de dimissione sua in consilium adhibent, tum in illos, qui quocumque modo externorum auxilio, vel intercessione ad dimissionem à superioribus obtinendam vniuersum. Finis huius præcepti est, quieti nostrorum consalere, illorumque dimissionem à Societate indebitam vitare. Duplex est huius præcepti materia, & obligatio. Prima, ne petas consilium de dimissione ab externis inconsulto Provinciali. Secunda ne eorum auxilio, & intercessione ad dimissionem obtinendam vitaris. Non tibi prohibetur absolute dimissionem cum aliis à Societate communicare, ne forte obiciat esse iniuste tibi interdicti consilium peti ab his, qui liberè datur sunt; & astingi ad petendum à nostris, qui ob amorem suæ religionis præsumuntur non dicuntur veritatem, tamen iudicent tibi expedire dimissionem. Sed prohibetur tibi, ne ab illis inconsulto Provinciali consilium petas. Quod certè iustissimum est, & omnem quætelæ occasionem tollit. Deinde prohibetur tibi, ne vitaris auxilio, & intercessione externorum ad dimissionem à superioribus obtinendam, aduersus quod præceptum delinquis non solum quando ad externis petis auxilium, & intercessionem ad dictum effectum, illudve procuras, sed etiam quando ipsi non rogati, sed ex se tibi fauorem præstant ad obtinendam dimissionem. tu verò non impedis, cum possis, nam eo ipso conuinceris illicum auxilio vt ad dimissionem obtinendam, ac proinde præcepto aduersari.

14. Vltimum præceptum procedit tempore congregationis Generalis, in qua Præpositus Generalis, & assistentes eligendi sunt. Nam *8. p. constitut. c. 6. §. 2.* sub excommunicatione late sententiæ mandatur cuiilibet à Societate manifestare vicario, vel alicui ex antiquioribus professis, qui cum vicario confeter, si sciret aliquem hoc munus affectasse (subintelligitur ab obitu generalis, vt explicat Suarez. *tom. 4. de relig. tract. 10. lib. 6. c. 10. num. 15.* Sanch. *lib. 6. sum. c. 18. num. 60.*) vel etiam nunc affectare directè, aut indirectè id procurando, vel signo aliquo id declarando. De electione Assistentium habetur in formula congregat. 4. *generalis v. r. §. qui,* vbi in virtute S. Obedientiæ præcipitur cuiilibet à Societate, vt Præposito Generali deferat, si quem ex congregatione, siue extra congregationem cognouerit, qui in ipsis informationibus, aut extra illas ambiciose egerit, vt vel ipse, vel alius in Assistentem eligatur, aut etiam alicuius eligendi causa alius excludatur, cuique est imposita pena excommunicationis Generali referuntur. Materia huius præcepti clarissima est. Finis est, vt aditus ambitioni præcludatur, & electiones rectissime fiant, seclusa omni humana diligentia.

PUNCTVM VLT.

De relaxatione status Religiosi,

SVMMARIVM.

1. Vota relaxari possunt irritatione, commutatione, & dispensatione.
2. Vota status religioso annexa Pontifex dispensare, & commutare potest, non autem irritare.
3. Vota substantialia castitatis, paupertatis, & obedientiæ nullus præter Pontificem relaxare potest.
4. Plures Doctores negant Pontifici potestatem dispensandæ in his votis.
5. Probabilior est sententia affirmans, & satisq; fundamentis contrariis.

1. Status religiosus relaxari potest, relaxatis votis, quibus constituitur. Constituitur autem substantialiter religiosus status illis tribus votis paupertatis, castitatis, & obedientiæ, quibus alia vota ex speciali cuiusvis religionis regula, & præcepto annectuntur. Vt est in religione Minorum votum vixæ quadragesimalis; in religione S. Mariæ mercedis votum redemptionis captiuorum; in Societate Iesv omnia illa vota

quæ hæc disput. reliquimus explicata. Videndum igitur est, an tam vota accessoria, quam substantialia relaxari queant, & à quo Prælato?

1. Tripliciter vota relaxari possunt, irritatione, commutatione, & dispensatione. Primò igitur exitimo certum, vota religioso statui annexa à nemine præter summum Pontificem irritari, commutari, aut dispensari posse. Quia cum nullus alius prælatus dissolvere possit religiosum statum à Pontifice approbatum, & confirmatum, nullus potest dissolvere quæ hunc statum integrant, & perficiunt, quia accessorium naturam principalis imitatur. Quod non leuiter confirmari potest ex Trident. sess. 25. c. 1. dicente, cum comperum sit ab eis (scilicet regularibus prælati) non posse ea, quæ ad substantiam regularis vitæ pertinent relaxari. Hæc autem vota pertinent ad substantiam licet non essentialiter, integraliter tamen, & perfectivè; quia illam integrant, & perficiunt. Non igitur possunt ab alio præter Pontificem relaxari. Neque huic doctrinæ obstat, quod in aliquo casu prælatus regularis videatur in his votis dispensare eximendo subditum ab illorum obligatione. Nam si attentè res consideretur, illa non est dispensatio, sed authentica interpretatio, quod ad illum casum ob aliquas circumstantias votum non extendebatur, vel quia materia illius voti aliquo modo subditæ voluntati, quæ de medio sublata votum cessat non per irritationem, commutationem, aut dispensationem, sed per defectum materiae, & obiecti. Atque ita sustinet Suar. latus probans *to. 4. de relig. tr. 8. lib. 2. cap. 12. à num. 30. usque ad 49.*

2. Quoad Pontificem attinet, hæc vota commutari, & dispensari possunt, si causa legitima subsit (quæ ratio contingit) irritari autem non possunt. Priorem partem supponit, & tradit Sanch. *lib. 5. sum. c. 1. n. 13.* Dupliciter Pontifex in his votis dispensare potest, primo directè, secundo indirectè. Indirectè dispensat, si dispensaret in votis substantialibus religionis: iis enim sublatis, & accessoria cessant. Posse autem in illis dispensare statim dicemus, directè tamen in iis votis dispensare, Pontifex potest manente statu religioso; quia nec ex materia illorum votorum, neque ex annexione, quam habent ad religiosum statum impediti hæc potestas potest. Non quidem ex materia; quia nulla est, esto sit excellentissima, cuius obligatio remitti à Pontifice nomine Christi non possit, si causa iusta huius remissionis intercedat. Minus autem impediti potest hæc dispensatio ex annexione ad statum religiosum, quia hæc ex Pontificis voluntate, & præscripto ortum habuit; ac proinde eius potestati, & iurisdictioni subest. Quapropter in hac relaxatione comparatione Pontificis non potestas, sed causa consideranda est, quæ raro legitima esse potest manente religioso statu. Quod verò Pontifex non possit dicta vota irritare inde coniungitur; quia irritativa potestas provenit ex traditione, quæ per hæc vota (iuxta sic disponente) fit, at nihil potest potestatem concedere ad sui destinationem, & interitum. Cum ergo ex his votis, quæ statum constituunt, & integrant, oriatur potestas vota irritandi, nequit ad ea vota, ex quibus hæc potestas oritur, extendi.

3. Ex his inferitur quid sit dicendum de votis statum religiosum substantialiter constituentibus, nempe castitatis, paupertatis, & obedientiæ. Et quidem nemini alteri à Pontifice datum esse hæc vota relaxare est concors omnium sententia, & manifesta ratio; quia ex approbatione Pontificis statum constituunt perpetuum, & indissolubilem, nequit ergo Prælatus Pontificis inferior eius dispositionem mutare. Quapropter solum de Pontifice est difficultas; an possit in his votis dispensare, seu ea commutare? Irritare namque constat non posse ob rationem proxime dictam; quia irritativa potestas ex ex ipsis votis nascitur, quæ nasci non potest ad suam interitum. Præterea quia irritativa potestas cum proveniat ex dominio, & potestate ex votis acquisita, non est amplior in Pontifice, quam in cæteris religionum prælati; omnibus enim æquè tradiunt religiosum emittens vota, æquaque omnium illorum obsequio se dicat, & consecrat. At cæteri religionis prælati nequeunt vota statum religiosum constituentia irritare. Ergo neque Pontifex.

4. De potestate autem dispensandi idem dicunt plures doctores scilicet non extendi ad hæc vota statum religiosum constituentia: sic D. Tho. 2. 2. q. 88. art. 11. & ibi Arag. *over. propter hæc argumenta.* Sylvest. verbo *votum* q. 9. 5. & alij apud Sanch. *lib. 8. de matr. disp. 8. à num. 6.* Præcipuum fundamentum est, quia his votis traditus es Deo, & religioni obsequitur; at res vni tradita nequit alteri concedi. Item res consecrata, quovisq; percat, amittere non potest consecrationem, at votis consecratus es in Dei, & religionis obsequium; nequis ergo, dum vivis ab ea consecratione recedere.

5. Cæterum longè probabilior est sententia affirmans hæc vota à Pontifice dispensari posse, & à fortiori commutari, sic D. Thom. mutans sententiam in 4. disp. 28. q. 1. art. 4. *quæstione. 1. ad 3.* & ibi Duran. q. 2. num. 8. Valen. 2. 2. disp. 6. q. 6. *punct. 7.* Azor. *to. 1. lib. 12. c. 7. q. 1.* Lessius *lib. 2. cap. 40. dub. 13. num. 142.* & seqq. Sanchi innumeros referens *lib. 8. de matrim. disp. 8. num. 7.* & *lib. 5. sum. cap. 2.* Suar. *tom. 3. de Relig. lib. 8. q. 10. in ultimis capitibus.* Ratio ea est, quia ad propagandam fidem, pacemque conferendam, seditionisque sedandas alicuius provincie, aut regni expediens esse potest, quod monachus uxorem ducat, & regni gubernationem habeat. Ergo Pontifex, cui regimen Ecclesiæ commissum est, quippe debet bono communi consulere, poterit eo casu nomine Dei remittere monacho castitatis, paupertatis, & obedientiæ obligationem, ut sic absque vilo scupulo ducere uxorem possit, & temporalia bona administrare. Neque obstat quod Deo, & religioni se tradiderit, cum nomine Dei, & religionis hæc remissio fiat. Neque item quod sic consecratus, seu deputatus in Dei, & religionis obsequium; quia iusta causa intercedente hæc deputatio mutari potest. Solum ad verro legitimam causam ad dispensationem, seu commutationem votorum statum religiosum constituentium non esse privatum volentis ut illatam, sed communem alicuius republicæ, vel provincie; quia est res gravissima, & præter ordinatum sursum: sic omnes doctores relati supponunt.